

"Stavovi roditelja i odgojitelja o važnosti čitanja djeci od najranije dobi"

Mišetić Marković, Martina

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Dubrovnik / Sveučilište u Dubrovniku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:155:930773>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-04**

SVEUČILIŠTE U DUBROVNIKU
UNIVERSITY OF DUBROVNIK

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Dubrovnik](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJ

SVEUČILIŠTE U DUBROVNIKU
ODJEL ZA STRUČNE STUDIJE
DIPLOMSKI STUDIJ KLINIČKO SESTRINSTVO

MARTINA MIŠETIĆ MARKOVIĆ

**STAVOVI RODITELJA I ODGOJITELJA O VAŽNOSTI
ČITANJA DJECI OD NAJRANIJE DOBI**

DIPLOMSKI RAD

DUBROVNIK, 2022.

SVEUČILIŠTE U DUBROVNIKU
ODJEL ZA STRUČNE STUDIJE
DIPLOMSKI STUDIJ KLINIČKO SESTRINSTVO

MARTINA MIŠETIĆ MARKOVIĆ

**STAVOVI RODITELJA I ODGOJITELJA O VAŽNOSTI ČITANJA
DJECI OD NAJRANIJE DOBI**

**ATTITUDES OF PARENTS AND EDUCATORS ON THE
IMPORTANCE OF READING TO CHILDREN FROM THE
EARLY AGE**

MASTER'S THESIS TITLE

Mentor:

mr. sc. Marija Radonić, prim. dr. med.

DUBROVNIK, 2022.

IZJAVA

S punom odgovornošću izjavljujem da sam diplomski rad izradila samostalno, služeći se navedenim izvorima podataka i uz stručno vodstvo mentora mr. sc. Marija Radonić, prim. dr. med.

Ime i prezime studentice: Martina Mišetić Marković

ZAHVALA

Zahvaljujem se svojoj mentorici mr. sc. Marija Radonić, prim. dr. med. na pomoći, savjetima, trudu i usmjeravanju pri izradi diplomskog rada te što je prihvatila biti mi mentoricom.

Ravnateljici Diani Brkić posebno hvala na uvijek pozitivnom stavu i potpori, uputama i konstantnoj motivaciji. Ti si moja umjetnička duša uz koju sam omeškala!

Hvala mojim roditeljima, posebno ocu koji je kritički poticao kako moje školovanje tako i diplomski rad, a koji je i ujedno bio razlog odabira ove struke kao životnog puta. „Obiteljska crta“ kako kažu.. pa eto Tata došli smo do kraja!

I na kraju, posebno hvala mom suprugu Mariju na ljubavi, ohrabrenju, što junački trpi sva moja kukanja i sve moje strahove. Hvala na strpljivosti i što si me tjerao da nastavim dalje kada sam i sama odustajala. Ti si moja bolja polovica, savjetnik, kritičar i nepresušni izvor ideja. Volim te !

Hvala Vam!

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. VAŽNOST ČITANJA DJECI OD NAJNRANIJE DOBI	3
2.1. Predškolsko podučavanje čitanja.....	4
2.2. Uloga roditelja i odgojitelja u poticanju čitanja kod djece	6
2.2.1. Uloga roditelja.....	6
2.2.2. Uloga odgojitelja	8
2.3. Slikovnica.....	10
2.4. Važnost glasnog čitanja djeci od najranije dobi	12
2.4.1. Uloga i važnost knjižničara i pedijatara u promociji ranog glasnog čitanja	12
2.4.2. Primjeri čitateljskih projekata	13
3. CILJEVI I HIPOTEZE ISTRAŽIVANJA.....	17
4. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA	17
5. REZULTATI ISTRAŽIVANJA.....	19
6. RASPRAVA.....	46
7. ZAKLJUČAK	49
LITERATURA.....	50
PRILOZI	52

1. UVOD

Postoje brojne dobrobiti koje čitanje može imati na razvoj djeteta, uključujući potpomognuti kognitivni razvoj, razvoj empatije, stjecanje dubljeg razumijevanja, izgradnja čvršćih odnosa i slično. Kognitivni razvoj odnosi se na to kako ljudi percipiraju i razmišljaju o vlastitom svijetu u odnosu na inteligenciju, rasuđivanje, razvoj jezika i obradu informacija. Čitajući djeci, roditelji im pružaju duboko razumijevanje njihovog svijeta i ispunjavaju im mozak osnovnim znanjem. Zatim koriste to stečeno osnovno znanje kako bi shvatili ono što vide, čuju i pročitaju, što pomaže njihovom kognitivnom razvoju. Kada ljudi čitaju knjigu, sebe stavljaju u priču koja je pred njima. To im omogućuje da razviju empatiju dok doživljavaju živote drugih likova i mogu se identificirati s njihovim osjećajima.

Djeca tada mogu koristiti to razumijevanje za suosjećanje s drugim ljudima u stvarnom svijetu. Osim toga, djeca će steći bolje razumijevanje emocija, što im može pomoći da razumiju vlastite emocije i emocije prema drugima. To dramatično pomaže u njihovom društvenom razvoju. Čitajući knjigu dijete uči o ljudima, mjestima i događajima koje inače ne bi moglo naučiti. To djeci daje dublje razumijevanje svijeta oko sebe i kultura koje se razlikuju od njihove. Ako roditelj redovito čita s djetetom, tada će bez sumnje razviti čvršći odnos s njim. Čitanje roditeljima pruža priliku za redovitu i zajedničku aktivnost kojem se i roditelj i dijete mogu veseliti.

Nadalje, djeci pruža osjećaje pažnje, ljubavi i sigurnosti što je ključno za brigu i dobrobit. Slušanje riječi izgovorenih naglas može djecu izložiti nizu novih rječnika i fraza koje inače možda nisu čuli. Čitajući djetetu svakodnevno, ono će svaki dan učiti nove riječi. Redovito i dosljedno čitanje može pomoći u poboljšanju djetetove sposobnosti koncentracije. Naposljetku, što se djetetu više čita i što ono samo više čita, to će u tome biti bolje. Vježba doista čini savršenstvo i, što dijete više čita, to će biti bolji njegov ukupni akademski uspjeh i društvene vještine.

Cilj rada je istražiti, analizirati te prikazati stavove roditelja i odgojitelja o važnosti čitanja djeci od najranije dobi.

Prilikom pisanja diplomskog rada korištena je metoda analize koja služi za raščlanjivanje složenih zaključaka na jednostavnije dijelove, metoda sinteze za sastavljanje jednostavnih dijelova u složenije cjeline, kao i metoda komparacije za usporedbu više pojmova i utvrđivanje njihovih međusobnih sličnosti ili različitosti. Pored toga korištena je metoda deskripcije za jednostavno opisivanje činjenica, metoda indukcije za donošenje općeg zaključka na temelju analize pojedinačnih činjenica te metoda dedukcije za donošenje pojedinačnih zaključaka na temelju općeg suda. Empirijsko istraživanje provedeno je metodom anketiranja koristeći se online anketnim upitnikom kao glavnim instrumentom istraživanja.

2. VAŽNOST ČITANJA DJECI OD NAJRANIJE DOBI

Jezik je najmoćniji alat koji ljudska bića posjeduju. A čitanje je jedan od najispunjenijih i najučinkovitijih načina za ovladavanje ovim alatom. Navika čitanja, ako se usadi u ranoj dobi, pomaže u razvoju mozga i jača maštu. Nikada nije prerano čitati djetetu i izgraditi tu naviku. To je dar za cijeli život. Djeca stječu duboko razumijevanje svog svijeta i dobivaju osnovno znanje. To im pomaže da shvate smisao onoga što vide, čuju i pročitaju, što pomaže njihovom kognitivnom razvoju. Čitanje u ranoj dobi ne samo da pomaže djeci u učenju novih riječi i novih načina izražavanja, već i poboljšava njihovu gramatiku i podučava nove pojmove (1).

Čitanje omogućuje djeci razumijevanje različitih emocija. To pomaže u njihovom emocionalnom i socijalnom razvoju jer uče svoje osjećaje povezivati s riječima i pronalaze način da se bolje izraze. Knjige prikazuju različite likove i perspektive što djeci omogućuje da budu empatičniji. Koncept uzroka i posljedice u pričama pomaže u razvoju njihovih analitičkih vještina osim poticanja znatiželje, koja je ključna za učenje (2). Vrijeme za čitanje prekrasan je ritual koji omogućuje roditeljima i djeci da se povežu i opuste. Priče pokreću razgovore i pitanja koja djetetu pomažu u učenju i izražavanju. Ne samo da je ovaj ritual ugodan, već također pokreće pozitivne asocijacije u djetetovom umu. Priče su uvid u dijelove svijeta koji su djeci još nepoznati. Različite teme djeci pružaju mogućnosti i intrigiraju ih (1).

Knjige kao što su npr. djela o slavnim umjetnicima, svemiru i slično mogu potaknuti djecu da dalje istražuju i nauče više. Također omogućuje djeci da uče o različitim kulturama i ljudima. Redovito i dosljedno čitanje pomaže u poboljšanju dječje sposobnosti koncentracije. Dok dugo sjede mirno i slušaju, to izgrađuje strpljenje koje im koristi u daljnjem obrazovanju. Čitanje knjige potiče upotrebu mašte. Likovi, kostimi, građevine, situacije i dijalozi stvaraju vizualni dojam tijekom čitanja. Ova mašta potiče daljnju kreativnost koja može pomoći u izgradnji drugih životnih vještina (3). Dječji mozak treba stimulaciju za učenje i

rast. U vremenima gadgeta i igrice, djeca su postala ovisna o vremenu ispred ekrana koje koči razvoj njihovog mozga. Skloni su ostati kod kuće i ne komunicirati sa svojim vršnjacima. Postaju fizički nezdravi dok provode sate pred ekranom. S druge strane, čitanje inspirira djecu da uče i razvijaju se te istražuju svijet oko sebe.

Čitanje malom djetetu može izgledati kao uzaludna vježba, ali zapravo nije. Djeca vole čuti umirujuće glasove svojih roditelja i promatrati njihove izraze lica tražeći znakove. Ova navika kod njih stvara osjećaj rutine i sigurnosti, što će im omogućiti da uživaju u čitanju. Mala djeca dobro reaguju na slike i boje. Knjige s bogatim ilustracijama kao što su pop-up knjige ili slikovnice idealne su za djecu. Povezanost koju će djeca napraviti između vizualnih elemenata i ograničenog teksta pomogla bi im da nauče nove riječi i izraze tijekom čitanja (4).

Rano čitanje potiče kreativnost, potiče znatiželju i potiče maštu kod male djece. Često to dovodi do igranja uloga kako djeca rastu što pomaže u razvoju drugih vještina kao što su empatija, rješavanje problema i moralnost. Iako su to značajne dobrobiti za malu djecu, najveća je psihološka korist to što čitanje pomaže u razvoju samopouzdanja i neovisnosti od tako rane dobi. Jednostavan čin odvajanja vremena za čitanje bebi ili sjedenje s djetetom pomaže u promicanju veće zrelosti i discipline (2).

Studija Krishnan i Johnson iz 2014. godine detaljno opisuje učinke čitanja na kasnije vještine opismenjavanja, olakšavanje društvene interakcije između odraslih i djece i poticanje djece da se uključe u svijet oko sebe. Također navodi kako čitanje može biti 'stabilan izvor informacija' tijekom djetetova života. Ova stabilnost omogućuje im pristup tekstu na stabilan način i može biti posebno korisna za djecu koja odrastaju u izazovnim okolnostima (5).

2.1. Predškolsko podučavanje čitanja

Može se reći da je složen proces da djeca postanu vješti čitači te je potrebno s razvojem ovih vještina započeti još u predškolskoj dobi. Već u toj

dobi djeca počinju razumjeti mnoge značajke pisanog jezika što naravno nije ni začuđujuće s obzirom da su djeca koja žive u industrijaliziranim zemljama konstantno okružena raznim simbolima. Djeca su uključena u mnoge aktivnosti koje podrazumijevaju znakove, kalendare, slikovnice, popise te upravo na taj način počinju shvaćati da pisani simboli imaju svoje značenje. U razdoblju od prve do treće godine života koje je poznato kao rana dob djeca spoznaju svijet i usvajaju nove vizuale i riječi, a naravno roditelji čitanjem mogu utjecati na poboljšanje razvoja djece (6).

Razna istraživanja su došla do spoznaja kako čitanje utječe te poboljšava razvoj govora djeteta od njegove druge godine. No, to se ne odnosi samo ako je dijete sudionik koji samo sluša čitanje od strane roditelja, nego kada čitanje predstavlja aktivno podučavanje, što se ujedno naziva i poticajno čitanje. Također roditelji mogu utjecati na razvoj govora djece ukoliko prilagode način čitanja djetetovim govornim vještinama u određenoj dobi. Upravo zbog toga je važno poticajno čitanje koje predstavlja oblik dijaloga pomoću kojeg se periodi čitanja izmjenjuju s periodima razgovora o ilustracijama i tekstu, što rezultira sve složenijim i bogatijim razgovorom (4).

Djeca predškolske dobi ne znaju razliku između crtanja i pisanja, tek u četvrtoj godini života dječje pisanje pridobiva značajke pisanja slova, što u suštini predstavlja razdvojene oblike koji su posloženi u ravninu. Uz to, djeca u ranoj dobi djeca daju imena raznim ilustracijama te komentiraju priče koje im se čitaju, pa je potrebno čitanje prilagoditi govornim sposobnostima djece. Na taj način se utječe da čitanje predstavlja oblik dijaloga što naravno rezultira složenijim i bogatijim razgovorom. Kada se govori o dijaloškom čitanju, potrebno je spomenuti kako je važno razumijevanje od strane roditelja i odgojitelja (7). Njihov zadatak je da djecu postupno vode ka kompleksnijoj upotrebi riječi. To se ostvaruje prvenstveno od navođenja djece da imenuju razne stvari, bića do imenovanja svojstava te prakticiranja sve dužeg i bogatijeg razgovora.

Djeca polako počinju uočavati da slova čine riječi, kao i da su one sustavno povezane s glasovima što se očituje i prilikom pisanja slova koja djeca

sama izmišljanju što je karakteristično u dobi od pete do sedme godine. Prvenstveno se djeca fokusiraju na zvukove, dok s vremenom stječu pravila da slova odgovaraju glasovima te dobivaju spoznaju kako određena slova mogu vezati razne glasove, kao i to da njihova primjena ovisi o samom kontekstu (5).

U predškolskoj dobi djece veoma je važno da roditelji znaju i ozbiljno shvate svoju ulogu u podučavanju čitanja. Roditelji bi morali biti svjesni svakodnevno čitanje slikovnica, kao i knjiga namijenjenih djeci ima značajan utjecaj na razvoj govora djeteta.

2.2. Uloga roditelja i odgojitelja u poticanju čitanja kod djece

Nema sumnje kako roditelji i odgojitelji imaju zaista značajnu ulogu u poticanju i razvoju čitanja kod djece od rane dobi. Stoga će se u nastavku fokus staviti upravo na prikaz njihove uloge.

2.2.1. Uloga roditelja

Zašto bi se roditelji trebali uključiti u aktivnosti ranog čitanja svoje djece? Dokazi o prednostima uključenosti roditelja u obrazovanje njihove djece općenito, a posebno u aktivnosti čitanja su ogromni. Istraživanja pokazuju da uključenost roditelja pozitivno utječe na djetetov uspjeh u školi i u osnovnim i u srednjim školama što dovodi do viših akademskih postignuća, veće kognitivne kompetencije, boljih vještina rješavanja problema, veće zadovoljstvo u školi i slično (8).

Rano iskustvo čitanja s roditeljima priprema djecu za dobrobiti formalne nastave pismenosti. Doista, utvrđeno je da je uključenost roditelja u čitanje njihova djeteta najvažnija odrednica jezične pismenosti. Nadalje, roditelji koji svoje bebe upoznaju s knjigama daju im prednost u školi i prednost pred svojim vršnjacima tijekom cijele osnovne škole. Uključivanje u aktivnosti čitanja kod kuće ima značajan pozitivan utjecaj ne samo na uspjeh u čitanju, razumijevanje jezika i izražajne jezične vještine, već i na interes djece za čitanje i stavove prema čitanju (5).

Prednosti uključenosti roditelja protežu se izvan područja pismenosti i obrazovnih postignuća. Studije pokazuju da djeca čiji su roditelji uključeni pokazuju bolji društveni i emocionalni razvoj, uključujući veću otpornost na stres, veće zadovoljstvo životom, veće samousmjeravanje i samokontrolu, veću društvenu prilagodbu, bolje mentalno zdravlje, više podržavajućih odnosa, veću društvenu kompetenciju, pozitivnije odnose s vršnjacima, više tolerancije i slično. Stoga je važno da roditelji i skrbnici budu svjesni značajnog doprinosa koji mogu dati svojoj djeci pružanjem poticajnog okruženja oko jezika, čitanja i pisanja, kao i podržavanjem školskog programa opismenjavanja kod kuće, kako tijekom ranih godina tako i kroz osnovne i srednje godine školovanja (9).

Čitanje pomaže proširiti djetetov riječnik. Kad djeca čitaju, izložena su riječima koje prije nisu čula. To im pruža više prilika da se upoznaju s više riječi i nauče prije svoje razvojne faze. Čitanje je također izvrsna vježba za govor jer dijete uči kako pravilno izgovarati nove riječi dok ne postane sve tečnije. Kao roditelji, kada potiču djecu na rano čitanje, pomažu im da prijelaz u osnovnu školu bude lakši i manje stresan. Čitanje knjiga također djeci pruža obilje prilika za poticanje kognitivnog razvoja i dobra je praksa za jezične vještine (3). Fokusiranje na priču izvrsna je praksa za malu djecu da osvježe svoje vještine koncentracije i pamćenja. Pomaže djeci da ostanu usredotočena i također pojačava njihove vještine pamćenja.

Čitanje knjige zahtijeva obraćanje pozornosti na detalje poput likova, okruženja, pozadine i zapleta. Kad djeca čitaju, nesvjesno se trude zapamtiti te detalje dok tkaju cijelu priču i shvaćaju njezino cjelokupno značenje. Osim što doprinosi znanju djeteta i razvijanju vještina, zajedničko čitanje također je savršena aktivnost povezivanja djece i roditelja. Kada roditelji sjede sa svojim mališanom i vode ga kroz čitanje, također provode kvalitetno vrijeme koje će on cijeniti dok ne ostari (6).

Čitanje knjiga i drugih materijala tijekom ranog djetinjstva pomaže poboljšati uspjeh djece u školi. Kako djeca istražuju različite priče, postaju otvorenija za nove ideje, kreativnija su i više usredotočena na akademske i druge aktivnosti. Ne samo da čitanje poboljšava dječje kognitivne vještine i

pomaže im da budu bolji u svojim akademskim predmetima, već čitanje također djeci daje priliku da nauče druge vrijedne životne lekcije kao što su ljubaznost i empatija. Uloga roditelja je stvaranje dobrih navika čitanja jer će to pomoći djeci u ostvarivanju školskih uspjeha i kasnijeg snalaženja u životu (10).

Osim čitanja kod kuće, roditelji imaju značajnu ulogu u samoj podršci školskog čitanja. Uz to potrebno je spomenuti kako je veoma jednostavna, a zaista korisna metoda slušanje djeteta dok ono samostalno čita. Kao još jedna veoma korisna aktivnost može se istaknuti istovremeno čitanje djeteta i roditelja naglas, kao i čitanje djeteta i roditelja naizmjenice. Na ovaj način se potiče ubrzanje učenja čitanja zbog toga jer djeca dobivaju povratnu informaciju o tome gdje su napravili grešku, kao i kako pročitati na pravilan način. Važno je da roditelji čitaju i sami jer ih djeca u tome oponašaju (5).

2.2.2. Uloga odgojitelja

Nema sumnje kako je od iznimne važnosti komunikacija između odgojitelja i djeteta, posebice jer se ona temelji na stvaranju čvrste socio-emocionalne veze koja se svakodnevno stvara i razvija putem raznih praktičnih aktivnosti odgojitelja i djece. Može se reći kako situacije koje se ponavljaju svakodnevno utječu na govorni razvoj djece, stoga odgojitelji moraju pratiti s odgovarajućim govornim izrazom zbog toga što te situacije omogućuju djeci da postepeno razumiju govor odgojitelja, kao i u samoj interakciji s njima. Također, važno je da odgojitelji imaju strpljenja tijekom čekanja prvih odgovora djeteta (11). Oni naravno moraju poticati djecu i biti im podrška i sudjelovati u proširivanju njihovih odgovora.

Odgojitelji trebaju svakodnevno organizirati čitanje raznih priča i pjesama. Djeca će prilikom slučaja uočiti kako odgojitelji koriste karakteristična narativna pravila kao što su npr. „jednom davno“ koja slijede priču, što će rezultirati tim da i djeca počnu koristiti neka od tih pravila tijekom prepričavanja priče. Također, značajnu ulogu ima i ponovljeno čitanje koje djeci pomaže da shvate pravilnost jezika te stalnost simbola. Djeca će razgovarati o sadržaju, motivima, likovima te razviti govor u većoj mjeri što je naravno nezaobilazan

uvjet čitačke sposobnosti. Ovime se utječe na razvijanje bogatog rječnika, strukture i opsega rečenice te dolazi do razvoja pravilne artikulacije i djeca pamte neobične i složene govorne strukture koje se ne koriste često u svakodnevnom jeziku (12).

Kroz aktivnosti vezane uz knjige i čitanje te česte odlaske u knjižnicu, odgojitelji osvještavaju djecu o važnosti čitanja u njihovom životu. Odgojitelji u vrtiću trebaju stvoriti poticajan prostor. Odgojitelji prikupljaju slikovnice, časopise, bajke i razne pisane materijale, osiguravaju miran kutić za dječje samostalno „čitanje“ slikovnica ili mjesto na kojemu će se dijete uz slikovnice odmoriti. Svi ti materijali su djeci dostupni, na niskim policama i uredno posloženi. Nije dovoljno samo pokazati ponuđeni materijal, važno je čitajući djeci, pokazati što je zanimljivo u ponuđenom materijalu i kako ga koristiti i čuvati. (6).

Uloga odgojitelja je u suradnji sa stručnim odgojno-obrazovnim ustanovama osigurati poticajan prostor za djecu te provoditi različite aktivnosti vezane uz čitanje i dječju književnost. Važno je da odgojitelji prije čitanja priče stvore ugodnu i toplu atmosferu koja će uvelike olakšati doživljaj priče. Također je važno da odgojitelji ostanu mirni i opušteni tijekom procesa čitanja. Sve to će pomoći da se dijete osjeća ugodno dok čita i da se neće htjeti prestati kretati (13).

Ako odgojitelj tijekom čitanja postane nervozan i napet, dijete će se osjećati nelagodno i željeti što prije prekinuti aktivnost. Tijekom procesa čitanja odgojitelj postupno uključuju djecu u čitanje. Postavljanjem pitanja i razgovorom o čitanju riječi i slika djeca postaju aktivni sudionici čitanja. Važno je da odgojitelji budu strpljivi i potiču interakciju, hvale i pojačavaju djetetov govor. Dijete oponaša sve oko sebe, pa tako i odgojitelja koji mu čita. Odgojitelji, kao uzori djeci, imaju obvezu ukazivati na važnost čitanja u životu (7). Odgojitelji su svjesni važnosti čitanja za djecu od najranije dobi, stoga moraju informirati roditelje o važnosti čitanja i utjecaju čitanja.

Odgojitelji uvode i potiču roditelje na čitanje svojoj djeci prezentacijom raznih plakata i radova, dijeljenjem letaka i organiziranjem konferencija. Kvalitetna suradnja odgojitelja i roditelja te njihov odnos prema čitanju može uvelike pridonijeti razvoju djeteta. Uz to oni su dužni da upoznaju roditelje o tome da pažljivo biraju knjižene vrste koje su primjerene dobi djece te da ta djela sadrže kvalitetan sadržaj i ilustracije (12).

Kada odgojitelji provode mnoge zanimljive aktivnosti i nude djeci zanimljiv poticajni materijal djeca prihvaćaju čitanje kao dio svoje svakodnevnice, a ne kao obvezu što značajno utječe na njihov cjelokupan razvoj (10).

2.3. Slikovnica

Slikovnice za mlade čitatelje građevni su elementi koji potiču pismenost, rječnik, strukturu rečenice i analizu priče. Za mlade čitatelje slikovnice su važan dio učenja čitanja. Obično ova vrsta formata označava prvi korak u uvođenju djeteta u čitanje i često je početak jezičnog razvoja za mnogu djecu. Knjižnice koje uključuju slikovnice za promicanje pismenosti mladih čitatelja jačaju vještine izražavanja na početničkoj razini, uvode strukturu rečenice i razvijaju analizu priče (10). Dok čitaju slikovnice tijekom priče, kod kuće ili u učionici, djeca mogu vježbati izgovaranje jezika dok odrasli uvode i objašnjavaju nove i zanimljive riječi.

Ritam i pjesmice slikovnica čine ih lakim za razumijevanje i zabavnim za čitanje naglas, što djeci omogućuje brzo učenje riječi. Osim toga, čitanje iste priče više puta povećava djetetov rječnik za 12%. Ilustracije u slikovnici pomažu djeci razumjeti što čitaju, omogućujući novim čitateljima da analiziraju priču. Ako djeca imaju poteškoća s riječima, ilustracije im mogu pomoći da shvate priču, što može povećati njihovo razumijevanje (11). Slikovnice omogućuju odgojiteljima i roditeljima da provedu vrijeme razgovarajući o priči, slikama i riječima. To daje mladim čitateljima povjerenje i omogućuje im da govore o onome što vide na stranici, što se dogodilo u priči, što likovi rade i koji su se događaji odvijali.

Kako djeca počinju govoriti i graditi rečenice, uče prepoznavati zvukove i obrasce unutar govornog jezika. To je poznato kao fonološka svijest i služi kao temelj za učenje čitanja. Ritmička kadenca mnogih slikovnica pomaže djeci da razviju i uvježbaju fonološku svijest. Djeca mogu započeti ponavljanjem odlomaka svojih omiljenih slikovnica, a zatim nastaviti smišljati vlastite slične pjesmice ili priče. Organiziranjem slijeda događaja u priči djeca mogu vježbati svoju sposobnost razumijevanja onoga što čitaju. Ovladavanje ovom vještinom počinje identificiranjem početka, sredine i kraja te sažimanjem ključnih događaja koji se odvijaju (redom) kroz priču (13). Vizualna pomagala i ilustracije podsjećaju čitatelja što se dogodilo u priči i podupiru njegovu sposobnost da pouzdano prepriča ključne događaje.

Slika 1. Prikaz slikovnica

Izvor: [https://brickzine.hr/app/uploads/2020/07/Crte%C5%BE-bez-naslova-](https://brickzine.hr/app/uploads/2020/07/Crte%C5%BE-bez-naslova-1024x790.png)

[1024x790.png](https://brickzine.hr/app/uploads/2020/07/Crte%C5%BE-bez-naslova-1024x790.png)

Dok djeca usavršavaju svoje vještine slijeda, gledaju slike da ih podsjetе što se dogodilo u priči. Knjige bogate ilustracijama i fotografijama nude mnoge prednosti koje pomažu u poboljšanju razumijevanja pročitanog. Jedan ključni sastojak slikovnica koji ne bismo smjeli zanemariti je dobrobit slika u izazivanju radosti i stvaranju zabavnog i privlačnog iskustva čitanja za djecu. Slikovnice bolje drže pozornost djece koja uče čitati od knjiga bez slika (10).

Kad djeca uživaju u određenim knjigama ili pričama, mogu tražiti da istu knjigu čitaju opet i opet. Ovo je dobar znak da ova knjiga izaziva interes i intrigu kod mladog čitatelja. Tema u slikovnicama može uvesti društvene znakove i kulturne razlike koje potiču socijalno-emocionalni razvoj. Knjige koje modeliraju društveno ponašanje pomažu u usavršavanju društvenih jezičnih vještina i jačaju pozitivno ponašanje.

2.4. Važnost glasnog čitanja djeci od najranije dobi

„Glasno čitanje djeci od najranije dobi potiče razvoj pismenosti, razvoj jezika, potiče ljubav prema čitanju, i obogaćuje odnos između roditelja i djece i pomaže u socio-emocionalnom sazrijevanju“ (14).

2.4.1. Uloga i važnost knjižničara i pedijatara u promociji ranog glasnog čitanja

Pravilan rast i razvoj djece u središtu je pedijatrijske struke. Pedijatri rade s djetetom od prvog dana i dopiru do svakog roditelja te imaju priliku razgovarati o važnosti čitanja i pripovijedanja za kognitivni, emocionalni i društveni razvoj njihova djeteta. Prema Kanadskoj pedijatrijskoj akademiji, sve se više roditelja obraća svom pedijatru za pomoć s problemima povezanim s učenjem. Nova perspektiva neurobiologije učenja pokazuje da je napredak u pismenosti snažno povezan s brojem razgovora djece s njima u ranoj dobi. Roditelji koji su sudjelovali u ranom programu čitanja djetetu čitaju svojoj djeci četiri do deset puta češće (najmanje tri puta tjedno). Rezultati su bili bolji u kućanstvima nižeg socioekonomskog statusa, potvrđujući da je intervencija bila najuspješnija kod

onih najpotrebitijih. Kada bi informacija dolazila od pedijatra, roditelji bi više naglašavali važnost čitanja djeci od malih nogu (14).

Pedijatri također potiču roditelje da čitaju svojoj djeci svaki dan od rođenja i stvaraju okruženje u kojem djeca žive u kojem su knjige lako dostupne kod kuće ili u jaslicama i vrtićima, potiču obitelji na posjećivanje knjižnice i posuđivanje knjiga te na komunikaciju. IFLA (International Federation of Library Associations) međunarodna je udruga koja je prije nekoliko godina i 2006. godine donijela Smjernice za knjižnične usluge za djecu, Smjernice za mlade i Smjernice za knjižnične usluge za bebe i djecu do 3 godine. Smjernice imaju za cilj unaprijediti kvalitetu rada s djecom, a namijenjene su prvenstveno dječjim knjižničarima, roditeljima, obiteljima, odgajateljima i pedijatrima (14).

2.4.2. Primjeri čitateljskih projekata

Osnovani su mnogi čitateljski programi širom svijeta kao što su *Born to Read* osnovan u SAD-u, *Nati per leggere* u Italiji, *Bookstart* u Velikoj Britaniji i slično. Na području Republike Hrvatske također provodi se program, kao što je projekt „*Čitajmo im od najranije dobi*“ provođen od strane Komisije za knjižnične usluge za djecu i mladež Hrvatskog knjižničnog društva i Hrvatsko čitateljsko društvo od 2004. do 2006. god. Ovaj projekt se provodi u Zadru, 10 vrtića u Zagrebu te Osijeku. U Koprivnici npr. svako novorođenče dobije knjigu, dok se besplatne iskaznice za knjižnicu dobivaju sva novorođena djeca u Karlovcu (14).

Potrebno je izdvojiti i program *Nati per Leggere* koji se provodi u Italiji te je dobio 2001. godine nagradu za najbolji događaj na području čitanja i promocije knjige na nacionalnoj razini. Ovaj projekt je započeo 1999. godine a ključni cilj mu je promocija ranog glasnog čitanja djeci od najranije dobi. Udruga Talijanske knjižnice, Udruga pedijatara te Centar za zdravlje djeteta su nositelji projekta, dok također u projekt su uključeni i knjižničari koji pomažu prilikom odabira sadržaj prilagođenog kronološkoj dobi djeteta. Uz podršku i suradnju ovog projekta u Dubrovniku je 2008. započet rad na projektu „*Rođeni za čitanje*“. Tijekom 2008. godine izdano prvo hrvatsko izdanje slikovnice „*Gledaj*“.

ova mala slatka lica“ koja je namijenjena djeci od 6-18 mjeseci. Kasnije su izdane još 3 slikovnice (14).

2021. godina u Republici Hrvatskoj proglašena godinom čitanja koja je bila posvećena provođenju novih aktivnosti koje doprinose afirmaciji čitanja (15). Jedan od značajnih programa koji je osmišljen je program „*Rođeni za čitanje*“ s ključnim ciljem promocije čitanja od najranije dobi. Program se bavi djecom predškolskog uzrasta kao čitateljima uz aktivnu ulogu roditelja i pedijatra. Ovaj program je pokrenut od strane Ministarstva kulture i medija u suradnji s Ministarstvom zdravstva uz podršku Hrvatskog pedijatrijskog društva i Hrvatskog društva za socijalnu i preventivnu pedijatriju (16).

Program se temelji na programu „*Rođeni za čitanje*“ kojega je u Dubrovniku pokrenula idejna začetnica ovog programa prim. mr. sc. Marija Radonić dr.med., specijalist pedijatrije, a koja je ujedno i stručna suradnica uvedenog projekta Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske.

U sklopu projekta izdate su 4 slikovnice prema dobi.

- I. Od 6-18 mjeseci, „*Gledaj ova mala slatka lica*“
- II. 18mj.- 3 godine, „*Idem spavati*“
- III. 3 - 5 godine „*Gdje je moj tata?*“
- IV. 5 – 7 godina „*Crne mačke, bijele mačke*“

Slika, izvor: RH Ministarstvo kulture i medija, Nacionalni program poticanja čitanja od najranije dobi „Rođeni za čitanje“. (17)

1. „Koliko često čitaju“, što je dalo rezultat da 33% čita knjige, 12% čita rijetko, a ostali izjavljuju da čitaju stručnu literaturu, časopise i članke s internetskih portala.

2. Na pitanje „Čitate li djeci“, 40% roditelja izjavljuje da čita svakodnevno i to najčešće slikovnice (83%), a njih 54% čita djeci ponekad jer imaju previše drugih obaveza (47%). Dio roditelja smatra da je dijete nezainteresirano za čitanje (5%) dok jedan roditelj izjavljuje da dijete čita samo.

Program se provodi u svim pedijatrijskim ambulantama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, na kraju svakog redovnog pregleda poklanja se slikovnica.

Dječji vrtić Pčelica se uključio u nacionalnu kampanju „Čitaj mi“ 2013. godine. Ta je godina bila proglašena Europskom godinom čitanja na glas. Iako je čitanje oduvijek zastupljeno u ovom vrtiću, odlučili su se s uključivanjem u kampanju aktivnije uključiti roditelje i širu zajednicu u ovaj projekt razumijevajući da veliku ulogu u poticanju čitanja i razvoju pozitivnog stava prema stvaranju ove navike imaju roditelji. Roditelj koji čita primjer je djetetu.

Prije uvođenja promjena u rad u odgojnoj skupini, mijenjanja konteksta i odgojne prakse, a samim time i mijenjanja navika čitanja kod djece i roditelja, u suradnji sa stručnim timom vrtića i odgojiteljima provedena je anketa o roditeljskim navikama čitanja. Zaključci ankete svedeni su na dva ključna pitanja koja se tiču roditeljskih navika.

Smatrajući da to nije dovoljno izloženosti čitanju, govoru i kvalitetnim tiskanim medijima za djecu rane i predškolske dobi, pokrenute su aktivnosti za mijenjanje svijesti i navika vezanih za čitanje djece.

Na poziv vrtića, prim. mr. sc. Marija Radonić, voditeljica programa „Rođeni za čitanje“ održava predavanje za roditelje, odgajatelje i druge sudionike u odgoju djeteta u našem vrtiću u prosincu 2013. na temu „Važnost glasnog čitanja djece“ ukazujući na izravnu vezu između zdravlja i čitanja. Na istu temu, prim.sc.mr Marija Radonić gostuje u vrtiću i 2015. godine na „Danima otvorenih vrata vrtića“ i drži predavanje za zainteresirane roditelje i odgojitelje. Grad Dubrovnik je u potpunosti financirao projekt „Rođeni za čitanje“.

U nastavku projekta i želji da djeluju i van vlastite ustanove, u listopadu 2014. godine Dječji vrtić Pčelica otvorili su na šetnici u Mokošici malu besplatnu knjižnicu, tzv. „Free Library Box“ koja funkcionira na način da se jedna knjiga uzme, a druga ostavi. Ovim putem su željeli uključiti i druge odrasle u zajednici i potaknuti ih na čitanje. Partneri koji su prepoznali važnost ovog projekta u ovom dijelu su bili Gradsko vijeće grada Dubrovnika i Europski dom Dubrovnik.

3. CILJEVI I HIPOTEZE ISTRAŽIVANJA

Cilj ovog rada je ispitati i utvrditi stavove roditelja i odgojitelja o važnosti čitanja djeci od najranije dobi.

Istraživačko pitanje 1: Utječe li čitanje na razvoj govora kod djece?

H1: Čitanje kod djece potiče razvoj govora.

Istraživačko pitanje 2: Koriste li roditelji i odgojitelji slikovnice/knjige u dovoljnoj mjeri u svom odgoju?

H2: Roditelji i odgojitelji u svom radu s djecom koriste slikovnice/knjige u dovoljnoj mjeri.

Istraživačko pitanje 3: Prilagođavaju li roditelji i odgojitelji tekst slikovnice razumijevanju djeteta?

H3: Roditelji i odgojitelji u radu s djetetom prilagođavaju tekst slikovnice njihovom razumijevanju.

Istraživačko pitanje 4: Potiču li roditelji i odgojitelji djecu na čitanje?

H4: Roditelji i odgojitelji u svom radu potiču djecu na čitanje.

4. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

U istraživanju su sudjelovali roditelji (N=158) i odgojitelji (N=58). Istraživanje je provedeno online u lipnju i srpnju 2022. godine. Kao instrument istraživanja je korišten anketni upitnik pripremljen na temelju nalaza iz literature te dostupnih upitnika kojima se obrađuje slična tematika. Pitanja u upitniku su najvećim dijelom formirana kao zatvorena pitanja (pitanje nudi konačan broj odgovora od kojih ispitanik bira jedno ili više). Za potrebe istraživanja kreirana su dva anketna upitnika, odnosno jedan upitnik za roditelje, a drugi za

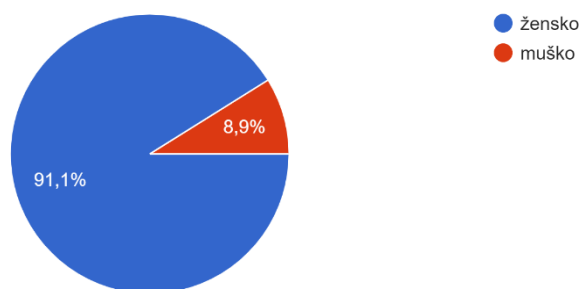
odgojitelje. Anketni upitnik za roditelje sastojao je se od 22 pitanja, a za odgojitelje od 21 pitanja. Statistička obrada podataka je provedena u programu Microsoft Excel.

5. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

U istraživanju je sudjelovalo ukupno 158 roditelja. Spolna struktura ispitanika prikazana je putem grafikona 1.

Grafikon 1. Spolna struktura roditelja

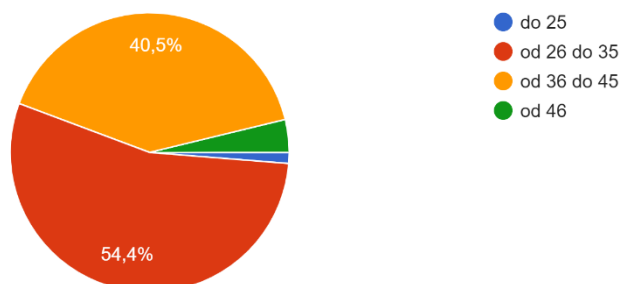
158 odgovora

Iz grafikona 1. vidljivo je kako je većinski broj ispitanika bio ženskog spola, točnije njih 144 (91,1%), dok je samo 14 (8,9%) ispitanika bilo muškog spola.

Grafikon 2. Dobna struktura roditelja

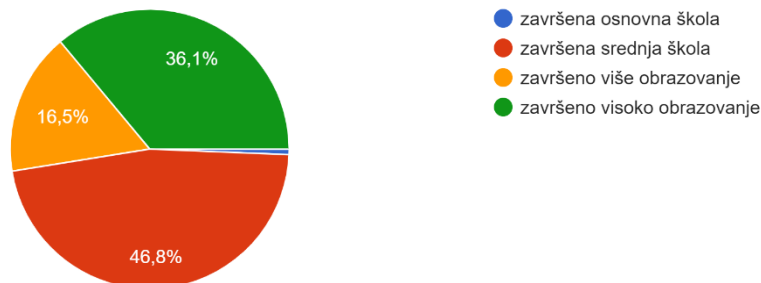
158 odgovora

Iz grafikona 2. vidljivo je da više od polovice ispitanika, njih 86 (54,4%) pripada dobnoj skupini od 26 do 35 godina, dok 64 ispitanika (40,5%) pripada skupini od 36 do 45 godina, a 6 ispitanika (3,8%) skupini od 46 godina. Na samom kraju 2 ispitanika (1,3) skupini od 25 godina.

Grafikon 3. Stupanj obrazovanja roditelja

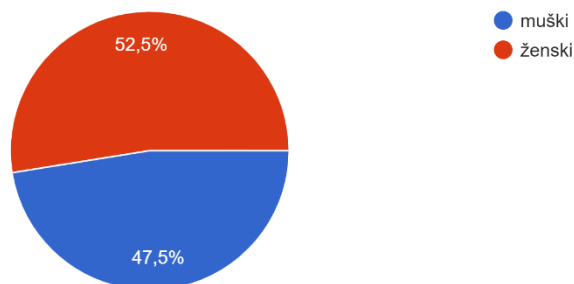
158 odgovora

Iz grafikona 3. vidljivo je kako skoro polovica ispitanika, odnosno njih 74 (46,8%) ima završenu srednju školu, dok njih 57 (36,1%) ima završeno visoko obrazovanje. 26 ispitanika (16,5%) ima završeno više obrazovanja, a samo 1 ispitanika (0,6%) ima završenu osnovnu školu.

Grafikon 4. Spol djeteta

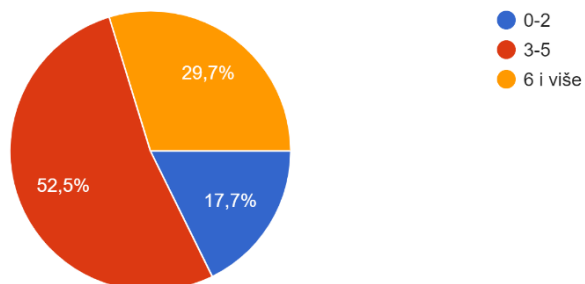
158 odgovora

Iz grafikona 4. vidljivo je kako malo više od polovice ispitanika, točnije njih 83 (52,5%) ima žensko dijete, dok 75 ispitanika (47,5%) ima muško dijete.

Grafikon 5. Dob djeteta

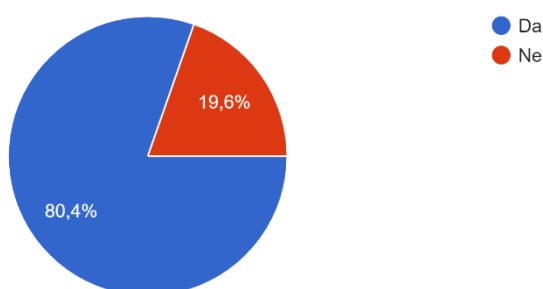
158 odgovora

Iz grafikona 5. vidljivo je da malo više od polovice ispitanika, odnosno njih 83 (52,5%) ima dijete u dobi od 3 do 5 godina, dok 47 ispitanika (29,7%) ima dijete u dobi od 6 i više godina, a 28 ispitanika (17,7%) u dobi od 0 do 2 godine.

Grafikon 6. Posjedovanje kućne biblioteke

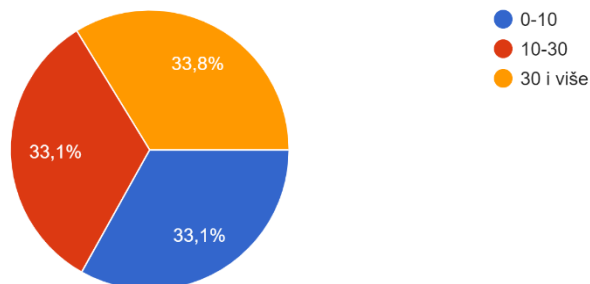
158 odgovora

Iz grafikona 6. vidljivo je kako je velika većina roditelja, odnosno njih 127 (80,4%) navelo kako posjeduju kućnu biblioteku, dok 31 roditelj (19,6%) ne posjeduje.

Grafikon 7. Broj knjiga/slikovnica u biblioteci

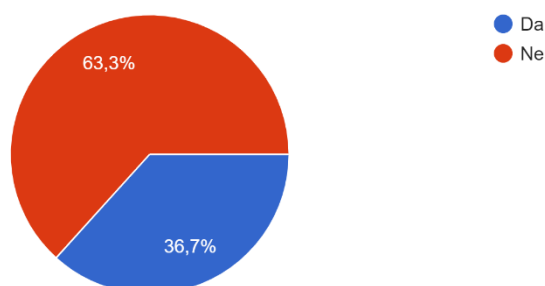
151 odgovor

Iz grafikona 7. vidljivo je kako 51 ispitanik (33,8%) navodi da u biblioteci imaju 30 i više knjiga/slikovnica, dok 50 ispitanika (33,1%) navodi da imaju od 10 do 30, dok također 50 ispitanika (33,1%) imaju od 0 do 10 knjiga/slikovnica.

Grafikon 8. Učlanjenost djece u gradsku knjižnicu

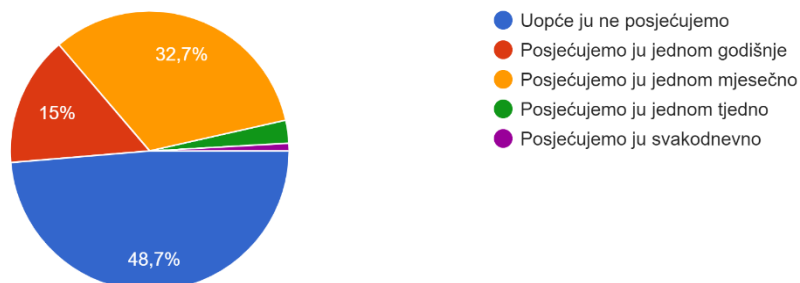
158 odgovora

Iz grafikona 8. vidljivo je kako većina ispitanika, odnosno njih 100 (63,3%) odgovorilo kako im dijete nije učlanjeno u gradsku knjižnicu, dok je 58 ispitanika (36,7%) navelo kako ipak jesu.

Grafikon 9. Učestalost posjeta gradskoj knjižnici

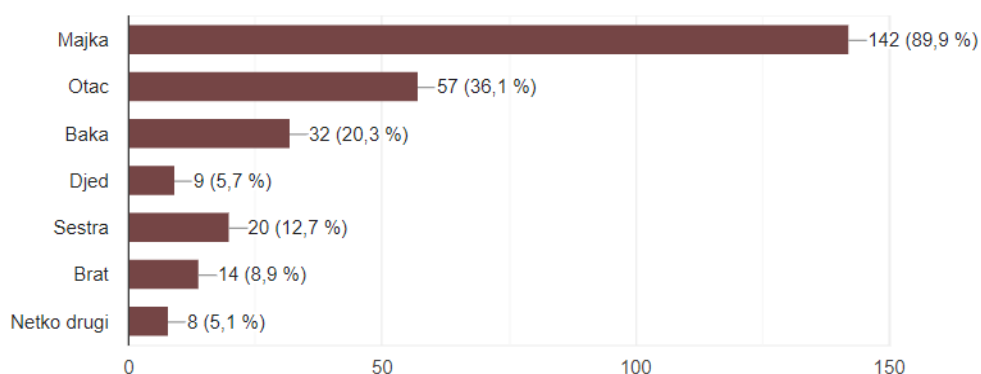
113 odgovora

Iz grafikona 9. vidljivo je kako je skoro polovica ispitanika, odnosno njih 55 (48,7%) navelo da uopće ne posjećuju gradsku knjižnicu, dok je 37 ispitanika (32,7%) navelo da je posjećuju jednom mjesečno, a 17 njih (15%) da posjećuju jednom godišnje. 3 ispitanika (2,7%) su navela da gradsku knjižnicu posjećuju jednom tjedno, a samo 1 ispitanik (0,9%) je naveo da je svakodnevno posjećuju.

Grafikon 10. Tko u obitelji najčešće čita djetetu

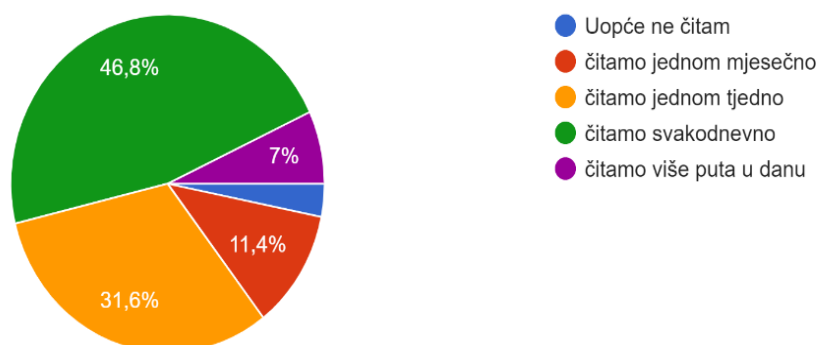
158 odgovora

Iz grafikona 10. vidljivo je kako je velika većina ispitanika, točnije njih 142 (89,9%) navelo da majka najčešće čita djetetu, dok je 57 ispitanika (36,1%) navelo da otac najčešće čita. 32 ispitanika (20,3%) su navela da ipak baka najčešće čita djetetu u obitelji, dok 9 ispitanika (5,7%) da je to djed, a njih 20 (12,7%) da je to sestra. 14 ispitanika (8,9%) je navelo da brat najčešće čita djetetu u obitelji, a na samom kraju 8 ispitanika (5,1%) je navelo da je to netko drugi. S obzirom da je pitanje nudilo višestruki odgovor može se zaključiti da majka i otac najčešće čitaju djetetu u obitelji.

Grafikon 11. Učestalost čitanja slikovnice djeci

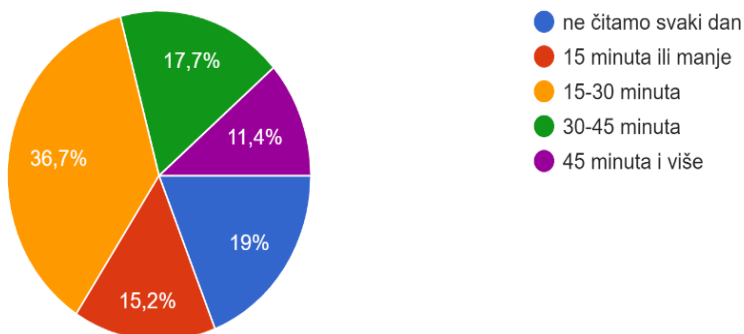
158 odgovora

Iz grafikona 11. vidljivo je kako skoro polovica ispitanika, odnosno njih 74 (46,8%) svojoj djeci čitaju svakodnevno slikovnicu, dok 50 ispitanika (31,6%) navodi da čitaju jednom tjedno. 18 ispitanika (11,4%) je navelo da slikovnicu djetetu čitaju jednom mjesečno, dok 11 ispitanika (7%) to čini više puta u danu, a samo 5 ispitanika (3,2%) uopće ne čita svom djetetu slikovnicu.

Grafikon 12. Koliko vremena dnevno roditelji provode čitajući ili pričajući svome djetetu

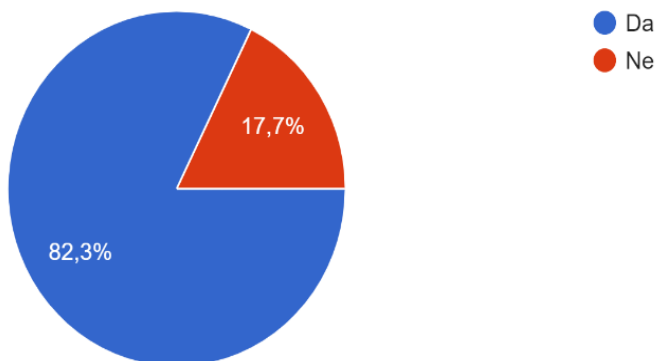
158 odgovora

Iz grafikona 12. vidljivo je kako je 58 ispitanika (36,7%) navelo da dnevno provedu 15 do 30 minuta čitajući ili pričajući svom djetetu, dok 30 ispitanika (19%) ne čita svaki dan. 28 ispitanika (17,7%) je navelo da svom djetetu svakodnevno čitaju ili pričaju od 30 do 45 minuta, dok 24 ispitanika (15,2%) navodi da je do 15 minuta ili manje. Na samom kraju 18 ispitanika (11,4%) navodi da dnevno provedu 45 minuta ili više u čitanju ili pričanju svom djetetu.

Grafikon 13. Pokazuje li dijete interes za čitanje?

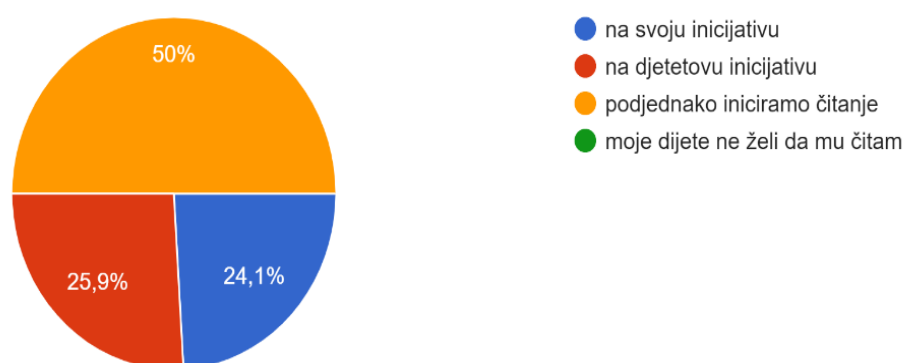
158 odgovora

Iz grafikona 13. vidljivo je kako je 130 ispitanika (82,3%) navelo da njihovo dijete pokazuje interes za čitanje, dok 28 ispitanika (17,7%) navode kako im dijete pak ne pokazuje interes za čitanjem.

Grafikon 14. Na čiju inicijativu roditelji čitaju svom djetetu

158 odgovora

Iz grafikona 14. vidljivo je kako je točno polovica ispitanika, odnosno njih 79 (50%) odgovorilo da podjednako iniciraju čitanje, dok 41 ispitanik (25,9%) navodi da čitaju na djetetovu inicijativu, a 38 ispitanika (24,1%) na svoju inicijativu čita djetetu.

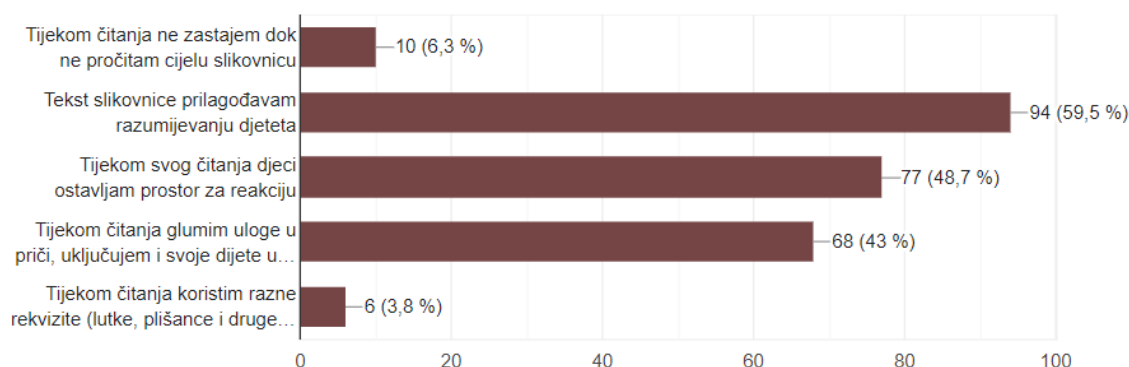
Tablica 1. Teme i slikovnice koje najviše zanimaju djecu

Odgovor ispitanika	Broj ispitanika
Bajke	64 (40,5%)
Životinje	55 (34,8%)
Basne	21 (13,3%)
Princeze	10 (6,3%)
Pustolovine	8 (5,1%)

Iz tablice 1. vidljivo je kako je najveći broj ispitanika, odnosno njih 64 (40,5%) navelo kako im dijete najviše voli bajke, dok je 55 ispitanika (34,8%) navelo da je to tematika životinja. 21 ispitanik (13,3%) je naveo da im dijete najviše voli basne, dok je 10 ispitanika (6,3%) navelo da su to princeze, a 8 ispitanika (5,1%) navodi da su to pustolovne tematike i slikovnice.

Grafikon 15. Način na koji roditelji čitaju s djecom slikovnicu

158 odgovora

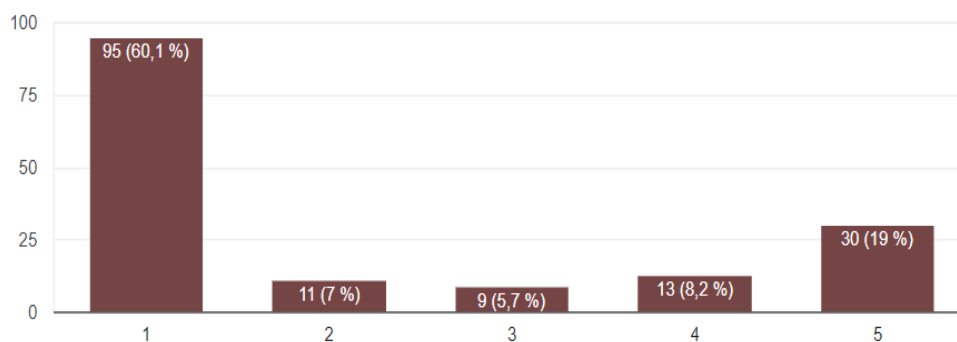

Iz grafikona 15. vidljivo je da je najviše ispitanika, njih 94 (59,5%) navelo kako tekst slikovnice prilagođavaju razumijevanju djeteta, dok 77 ispitanika (48,7%) da tijekom svog čitanja djeci ostavljaju prostor za reakciju, a 68 ispitanika (43,5%) tijekom čitanja glumi ulogu u priči te uključuje i svoje dijete u te uloge. 10 ispitanika (6,3%) je navelo kako ne zastaju tijekom čitanja dok ne pročitaju cijelu slikovnicu, a 6 ispitanika (3,8%) je navelo da tijekom čitanja koriste razne rekvizite kao što su lutke i slično.

Drugim dijelom anketnog upitnika ispitali su se stavovi pomoću Likertove ljestvice od 1 do 5 (1- potpuno se slažem; 5 – uopće se ne slažem). Ispitanicima su postavljene tvrdnje na koje su iznijeli svoje stavove ocjenom od 1 do 5, odnosno od potpuno se slažem do uopće se ne slažem.

Grafikon 16. Odgovor roditelja na 1. tvrdnju „Čitanje slikovnica/knjiga smatram važnim za dječji razvoj.“

158 odgovora

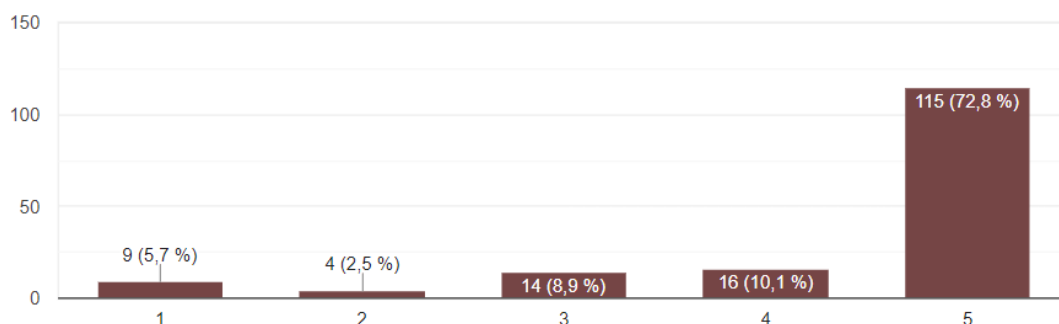

Iz grafikona 16. vidljivo je da je više od polovice ispitanika, odnosno njih 95 (60,1%) navelo kako se potpuno slažu da čitanje slikovnica/knjiga smatraju važnim za dječji razvoj, kao i 11 ispitanika (7%) koji se također slažu. 30 ispitanika (19%) je navelo da se uopće ne slažu s tim, kao i njih 13 (8,2%) koji

ne također ne slažu. Samo je 9 ispitanika (5,7%) navelo kako se niti slažu niti ne slažu.

Grafikon 17. Odgovor roditelja na 2. tvrdnju „Čitanje slikovnica/knjiga djeci najmlađe dobi (0-3 godine) je besmisleno.“

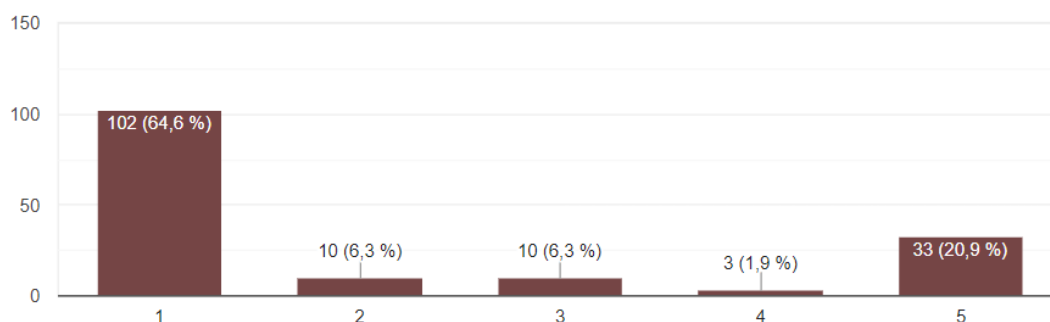
158 odgovora

Iz grafikona 17. vidljivo je kako se velika većina ispitanika, odnosno njih 115 (72,8%) uopće ne slaže s tvrdnjom da je čitanje slikovnica/knjiga djeci najmlađe dobi od 0 do 3 godine besmisleno, kao i 16 ispitanika (10,1%) koji se također ne slažu s navedenom tvrdnjom. 14 ispitanika (8,9%) je navelo kako se niti slažu niti ne slažu, dok je 9 ispitanika (5,7%) navelo da se potpuno slažu s tvrdnjom da je besmisleno djeci u dobi od 0 do 3 godine čitati slikovnice/knjige, kao i za 4 ispitanika (2,5%) koji se također slažu.

Grafikon 18. Odgovor roditelja na 3. tvrdnju „Čitanje kod djece potiče razvoj govora.“

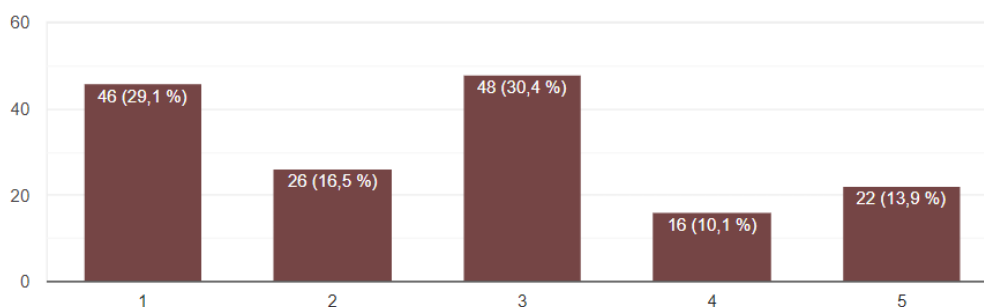
158 odgovora

Iz grafikona 18. vidljivo je kako se više od polovice ispitanika, odnosno njih 102 (64,6%) potpuno slažu s tim da čitanje kod djece potiče razvoj govora, kao i 10 ispitanika (6,3%) koji se također slažu. 30 ispitanika (20,9%) je navelo da se uopće ne slažu s navedenom tvrdnjom, kao i 3 ispitanika (1,9%) koji se također ne slažu. Na samom kraju 10 ispitanika (6,3%) je navelo da se niti slažu niti ne slažu s tim da čitanje kod djece potiče razvoj govora.

Grafikon 19. Odgovor roditelja na 4. tvrdnju „Smatram da dovoljno koristim slikovnice/knjige u svom odgoju.“

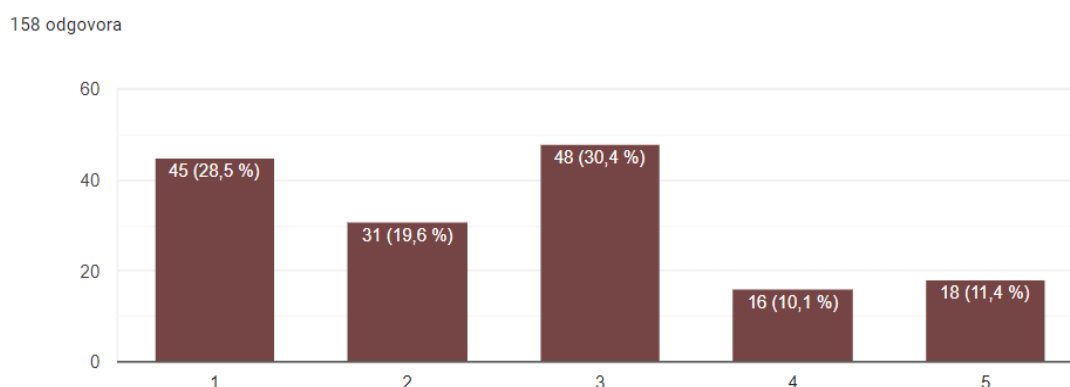
158 odgovora

Iz grafikona 19. je vidljivo kako je najveći broj ispitanika, točnije njih 48 (30,4%) navelo kako se niti slažu niti ne slažu s tim da u svom odgoju koriste dovoljan broj slikovnica/knjiga, dok je 46 ispitanika (29,1%) navelo kako se potpuno slažu s tim da koriste dovoljan broj slikovnica/knjiga, kao i 26 ispitanika

(16,5%) koji se također slažu s tim. 22 ispitanika (13,9%) je navelo da se uopće ne slažu s navedenom tvrdnjom, kao i 16 ispitanika (10,1%) koji se također ne slažu.

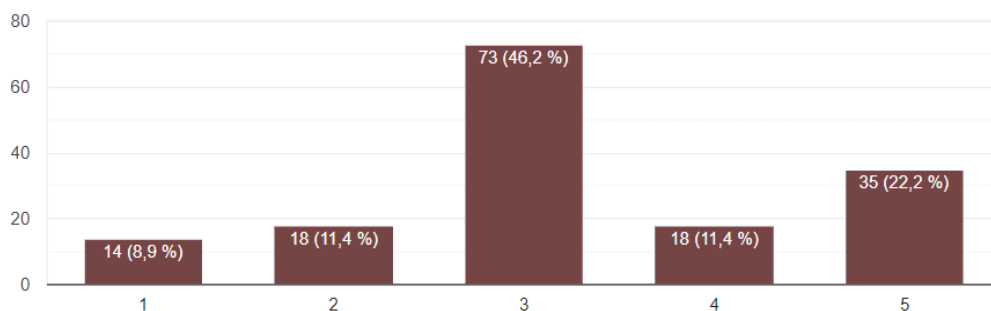
Grafikon 20. Odgovor roditelja na 5. tvrdnju „Djeca danas imaju premalo dodira sa slikovnicama/knjigama.“

Iz grafikona 20. vidljivo je kako se najveći broj ispitanika, odnosno njih 48 (30,4%) niti slaže niti ne slaže s tim da djeca danas imaju premalo dodira sa slikovnicama/knjigama, dok se 45 ispitanika (28,5%) potpuno slaže s tim, kao i 31 ispitanika (19,6%) koji se također slažu s tvrdnjom. 18 ispitanika (11,4%) je navelo da se uopće ne slažu s tvrdnjom, kao i 16 ispitanika (10,1%) koji su navelo da se ne slažu.

Grafikon 21. Odgovor roditelja na 6. tvrdnju „Današnja djeca ne vole čitanje.“

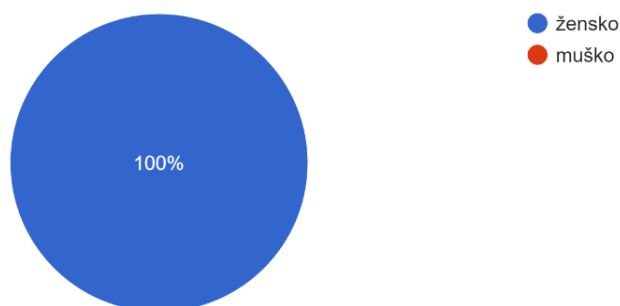
158 odgovora

Iz grafikona 21. vidljivo je kako se skoro polovica ispitanika, točnije njih 73 (46,2%) navelo da se niti slažu niti ne slažu s tim da današnja djeca ne vole čitanje, dok se 35 ispitanika (22,2%) uopće ne slaže s tim, kao i njih 18 (11,4%) koji su naveli da se ne slažu. 18 ispitanika (11,4%) je navelo da se slažu da današnja djeca ne vole čitanje, kao i 14 ispitanika (8,9%) koji se potpuno slažu.

Grafikon 22. Spolna struktura odgojitelja

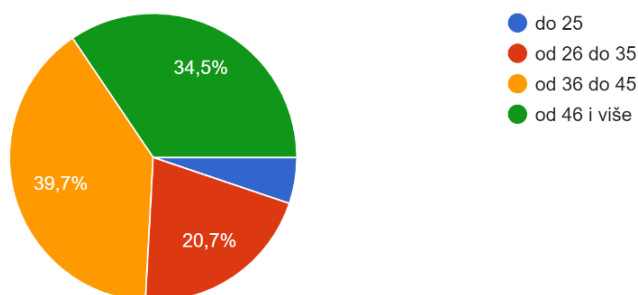
58 odgovora

Iz grafikona 22. vidljivo je kako su svi ispitanici ženskog spola.

Grafikon 23. Dobna struktura odgojitelja

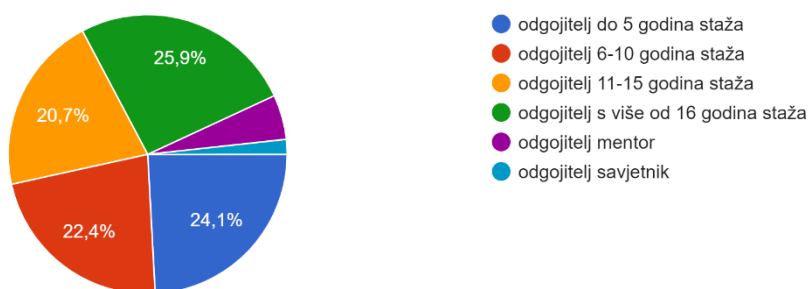
58 odgovora

Iz grafikona 23. vidljivo je kako najveći broj ispitanika, odnosno njih 23 (39,7%) pripada dobnoj skupini od 36 do 45 godina, dok 20 ispitanika (34,5%) pripada skupini od 46 i više godina. 12 ispitanika (20,7%) pripada dobnoj skupini od 26 do 35 godina, a 3 ispitanika (5,2%) skupini do 25 godina.

Grafikon 24. Radni status odgojitelja

58 odgovora

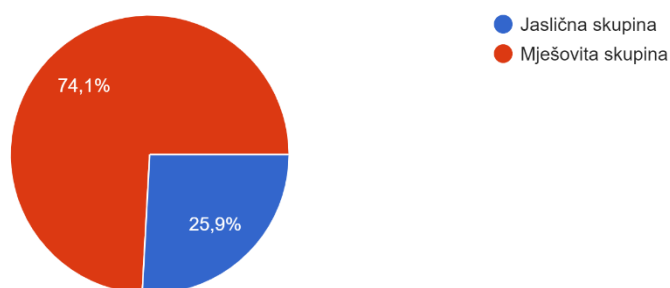

Iz grafikona 24. vidljivo je kako je 15 ispitanika (25,9%) navelo da su odgojitelj s više od 16 godina staža, dok je 13 ispitanika (22,4%) navelo da su odgojitelji s 6 do 10 godina staža. 14 ispitanika (24,1%) je navelo imaju do 5 godina staža, a njih 12 (20,7%) da imaju od 11 do 15 godina staža. Na samom

kraju 3 ispitanika (5,2%) su navela kako su odgojitelj/mentor, a samo 1 ispitanika (1,7%) da je odgojitelj/savjetnik.

Grafikon 25. Skupina u kojoj rade odgojitelji ili imaju najviše iskustva

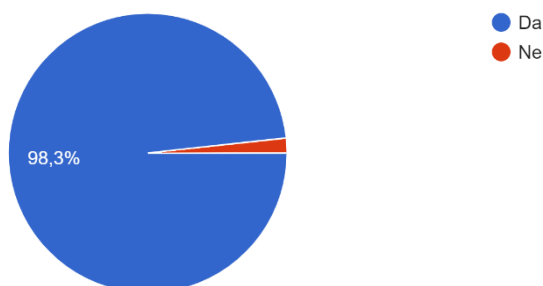
58 odgovora

Iz grafikona 25. vidljivo je kako velika većina ispitanika, odnosno njih 43 (74,1%) rade ili imaju najviše iskustva u mješovitoj skupini, dok 15 ispitanika (25,9%) s jasličkom skupinom.

Grafikon 26. Imaju li odgojitelji kutak sa slikovnicama/knjigama u svojoj odgojnoj skupini

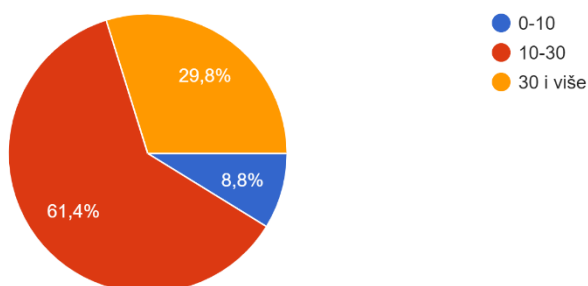
58 odgovora

Iz grafikona 26. vidljivo je da su skoro svi ispitanici, odnosno njih 57 (98,3%) navelo kako imaju kutak sa slikovnicama/knjigama, dok samo 1 ispitanika (1,7%) nema.

Grafikon 27. Broj slikovnica/knjiga koje posjeduju odgojitelji

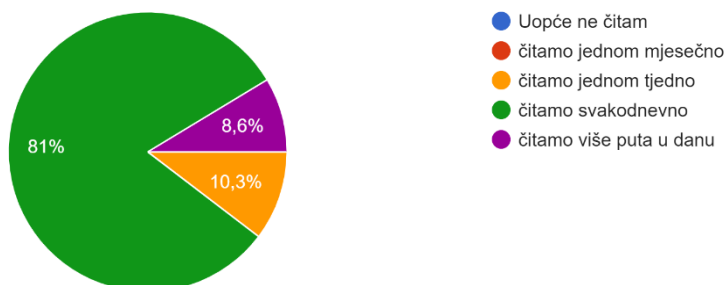
57 odgovora

Iz grafikona 27. vidljivo je kako više od polovice ispitanika, njih 35 (61,4%) ima od 10 do 30 slikovnica/knjiga, dok njih 17 (29,8%) ima 30 i više, a 5 ispitanika (8,8%) je navelo da imaju od 0 do 10 slikovnica/knjiga.

Grafikon 28. Učestalost čitanja slikovnica u odgojnoj skupini

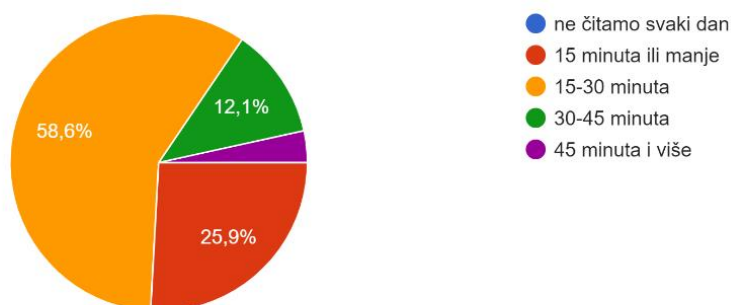
58 odgovora

Iz grafikona 28. vidljivo je da 47 ispitanika (81%) svakodnevno čita slikovnice djeci u odgojnoj skupini, dok je 6 ispitanika (10,3%) navelo kako jednom tjedno čitaju, a njih 5 (8,6%) da čitaju djeci slikovnice više puta u danu.

Grafikon 29. Vrijeme koje odgojitelji provode čitajući ili pričajući djeci u odgojnoj skupini

58 odgovora

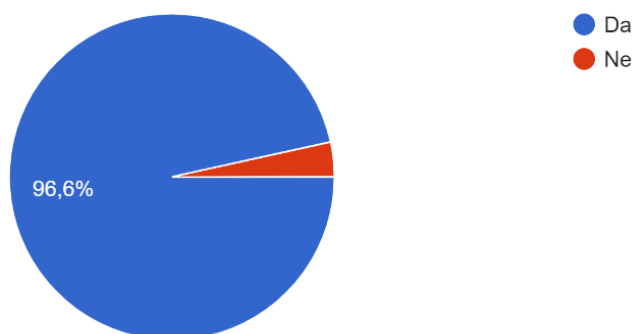

Iz grafikona 29. je vidljivo kako više od polovice ispitanika, točnije njih 34 (58,6%) provodi dnevno 15 do 30 minuta čitajući ili pričajući djeci, dok 15

ispitanika (25,9%) provodi 15 minuta ili manje. 7 ispitanika (12,1%) je navelo kako provode 30 do 45 minuta čitajući ili pričajući djeci, dok 2 ispitanika (3,4%) provode 45 minuta i više.

Grafikon 30. Interes djece za čitanjem u skupini

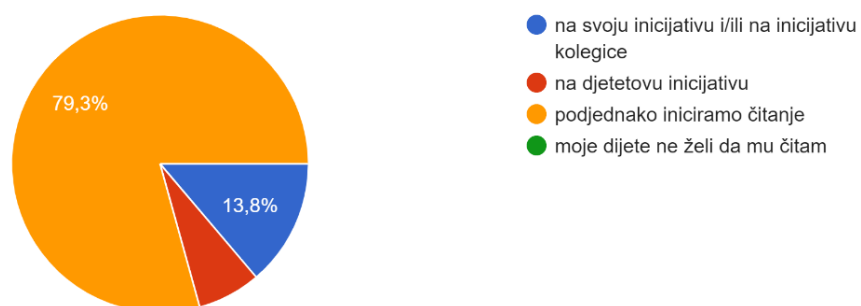
58 odgovora

Iz grafikona 30. vidljivo je kako je 56 ispitanika (96,6%) navelo da djeca i njihovoj skupini pokazuju interes za čitanjem, dok su 2 ispitanika (3,4%) navela kako ne pokazuju.

Grafikon 31. Na čiju inicijativu odgojitelji čitaju djeci unutar skupine

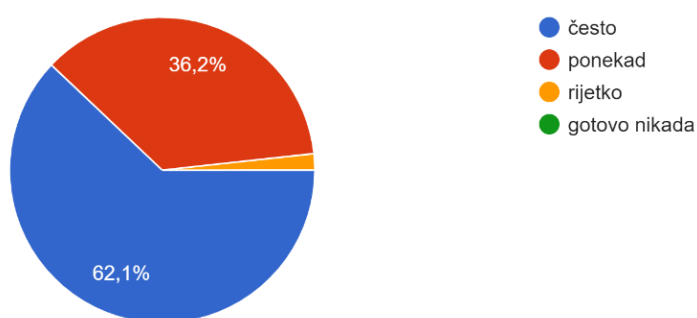
58 odgovora

Iz grafikona 31. vidljivo je kako je 46 ispitanika (79,3%) navelo da djeca i odgojitelji podjednako iniciraju čitanje, dok je 8 ispitanika (13,8%) navelo da djeci čitaju na svoju inicijativu ili inicijativu kolegice, a 4 ispitanika (6,9%) to čine na djetetovu inicijativu.

Grafikon 32. Koliko često djeca sama posežu za slikovnicom

58 odgovora

Iz grafikona 32. vidljivo je kako je više od polovice ispitanika, odnosno njih 36 (62,1%) navelo da djeca često sama posežu za slikovnicom, dok je 21 ispitanik (36,2%) naveo kako ponekad djeca sama posežu za slikovnicom, a 1 ispitanik (1,7%) navodi da je to rijetko.

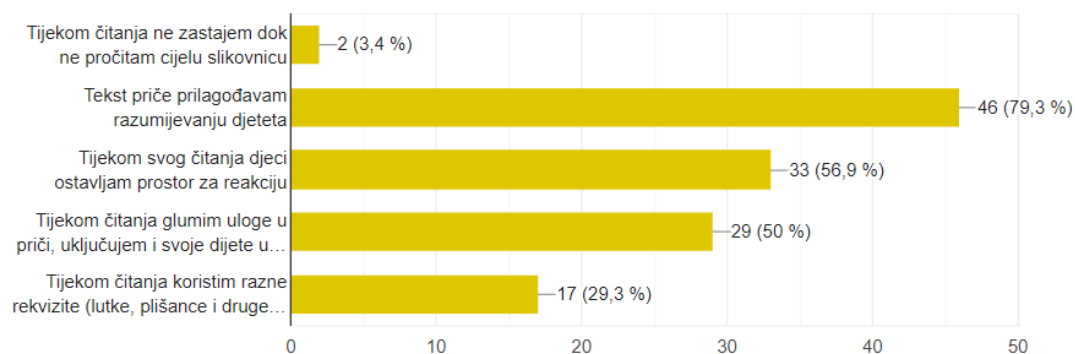
Tablica 2. Teme i slikovnice koje najviše zanimaju djecu

Odgovor ispitanika	Broj ispitanika
Životinje	31 (53,4%)
Bajke	15 (25,9%)
Basne	7 (12,1%)
Aktualni crtani junaci	5 (8,6%)

Iz tablice 2. vidljivo je kako više od polovice ispitanika, točnije njih 31 (53,4%) navodi kako djeca najviše vole tematiku i slikovnice koje uključuju životinje, dok 15 ispitanika (25,9%) navodi kako djeca najviše vole bajke. 7 ispitanika (12,1%) je navelo da djeca najviše vole basne, a 5 ispitanika (8,6%) da su to ipak slikovnice i tematika aktualnih crtanih junaka.

Grafikon 33. Na koji način odgojitelji čitaju s djecom

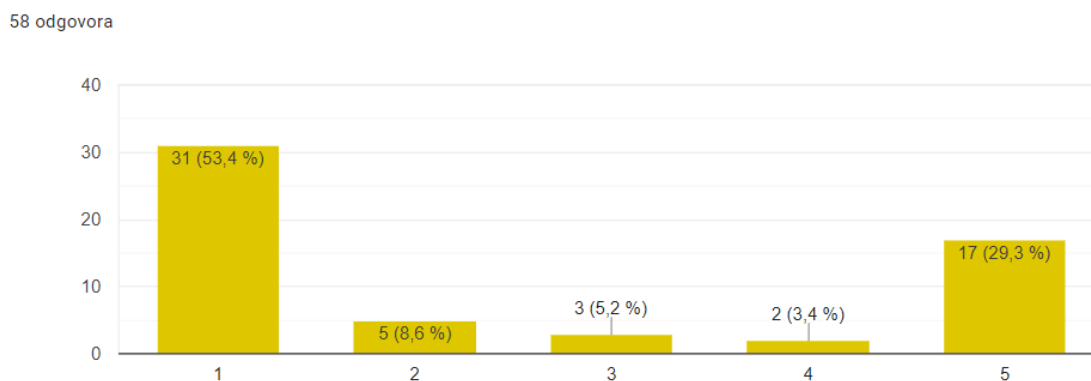
58 odgovora

Iz grafikona 33. vidljivo je kako je najviše ispitanika, odnosno njih 46 (79,3%) navodi da tekst priče prilagođavaju razumijevanje djeteta, dok 33 ispitanika (56,9%) tijekom čitanja djeci ostavljaju prostor za reakciju, a 29 ispitanika (50%) navodi kako tijekom čitanja glume uloge u priči i u njih uključuju djecu. 17 ispitanika (29,3%) je navelo da tijekom čitanja koriste razne rekvizite kao što su lutke, plišanci i slično, a samo 2 ispitanika (3,4%) tijekom čitanja ne zastaju dok ne pročitaju cijelu slikovnicu.

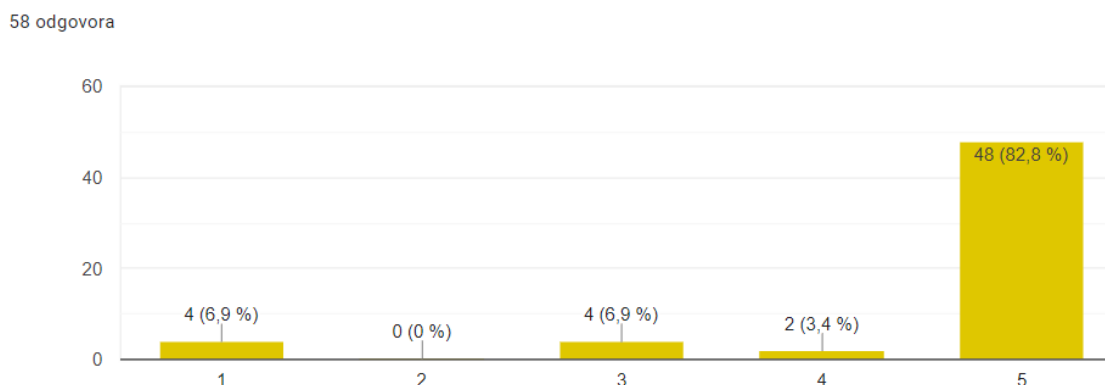
Drugim dijelom anketnog upitnika ispitali su se stavovi pomoću Likertove ljestvice od 1 do 5 (1- potpuno se slažem; 5 – uopće se ne slažem). Ispitanicima su postavljene tvrdnje na koje su iznijeli svoje stavove ocjenom od 1 do 5, odnosno od potpuno se slažem do uopće se ne slažem.

Grafikon 34. Odgovori odgojitelja na 1. tvrdnju „Čitanje slikovnica/knjiga smatram važnim za dječji razvoj.“

Iz grafikona 34. vidljivo je kako se više od polovice ispitanika, točnije njih 31 (53,4%) potpuno slaže s tim da čitanje slikovnica/knjiga smatraju važnim za dječji razvoj, kao i 5 ispitanika (8,6%) koji se također slažu s tim. 17 ispitanika (29,3%) je navelo kako se uopće ne slažu s navedenom tvrdnjom, kao i 2 ispitanika (3,4%) koji se također ne slažu, dok su 3 ispitanika (5,2%) navela kako se niti slažu niti ne slažu.

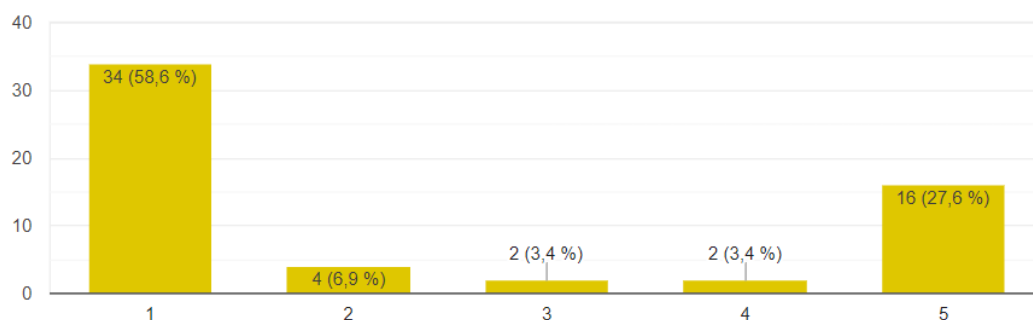
Grafikon 35. Odgovori odgojitelja na 2. tvrdnju „Čitanje slikovnica djeci najmlađe dobi (0-3 godine) je besmisleno.“

Iz grafikona 35. vidljivo je kako se najveći broj ispitanika, točnije njih 48 (82,8%) uopće ne slaže s tim da je čitanje slikovnica djeci najmlađe dobi, odnosno dobi od 0-3 godine besmisleno, kao i 2 ispitanika (3,4%) koji se također ne slažu. 4 ispitanika (6,9%) su navela kako se pak potpuno slažu s tim da je besmisleno, dok su 4 ispitanika (6,9%) navela da se niti slažu niti ne slažu.

Grafikon 36. Odgovori odgojitelja na 3. tvrdnju „Čitanje kod djece potiče razvoj govora.“

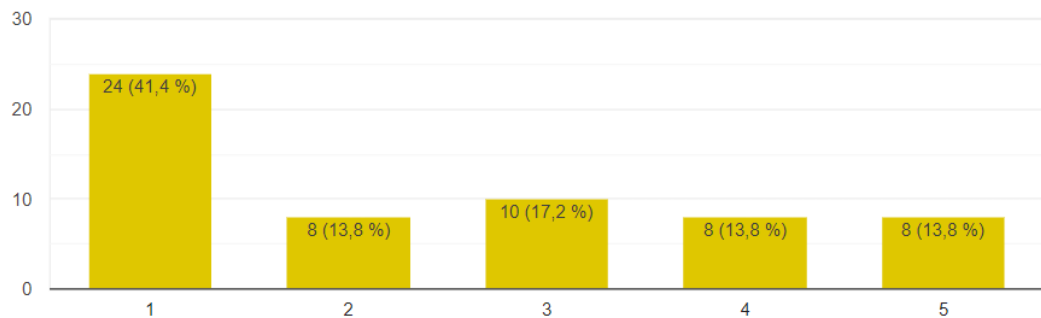
58 odgovora

Iz grafikona 36. vidljivo je kako se više od polovice ispitanika, točnije njih 34 (58,6%) potpuno slaže s tim da čitanje kod djece potiče razvoj govora, kao i 4 ispitanika (6,9%) koji se također slažu. 16 ispitanika (27,6%) je navelo da se uopće ne slažu s navedenom tvrdnjom, kao i 2 ispitanika (3,4%) koji se također ne slažu. Na samom kraju 2 ispitanika (3,4%) su navela kako se niti slažu niti ne slažu.

Grafikon 37. Odgovori odgojitelja na 4. tvrdnju „Smatram da dovoljno koristim slikovnice u svom radu.“

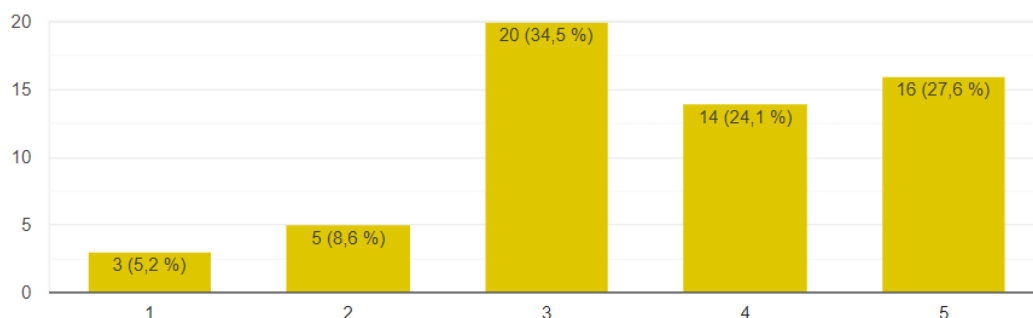
58 odgovora

Iz grafikona 37. je vidljivo kako su 24 ispitanika (41,4%) navela da se potpuno slažu tim da smatraju da dovoljno koriste slikovnice/knjige u svom radu, kao i 8 ispitanika (13,8%) koji se također slažu. 10 ispitanika (17,2%) je navelo da se niti slažu niti ne slažu, dok se 8 ispitanika (13,8%) uopće ne slažu s tim, kao i njih 8 (13,8%) koji se također ne slažu.

Grafikon 38. Odgovori odgojitelja na 5. tvrdnju „U svojoj skupini nemam dovoljno kvalitetnih slikovnica/knjiga.“

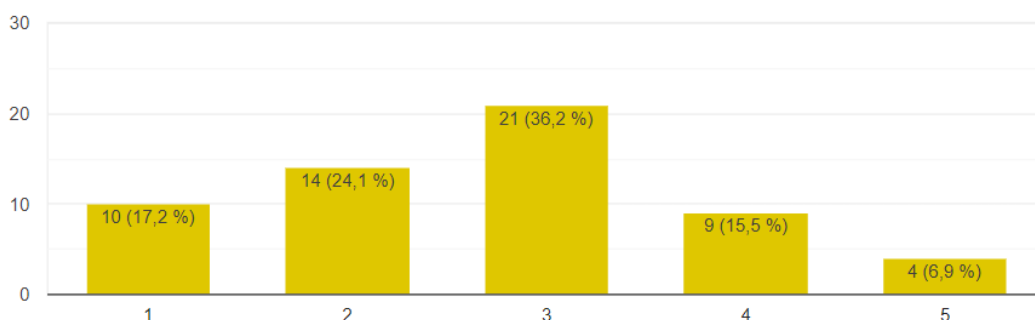
58 odgovora

Iz grafikona 38. je vidljivo kako je 20 ispitanika (34,5%) navelo kako se niti slažu niti ne slažu s tim da u svojoj skupini nemaju dovoljno kvalitetnih slikovnica/knjiga, dok je 16 ispitanika (27,6%) navelo kako se uopće ne slažu, kao i 14 ispitanika (24,1%) koji se također ne slažu. 5 ispitanika (8,6%) je navelo da se slažu s tim da u svojoj skupini nemaju dovoljno kvalitetnih slikovnica/knjiga, kao i 3 ispitanika (5,2%) koji se potpuno slažu.

Grafikon 39. Odgovori odgojitelja na 6. tvrdnju „Djeca danas imaju premalo dodira sa slikovnicama/knjigama.“

58 odgovora

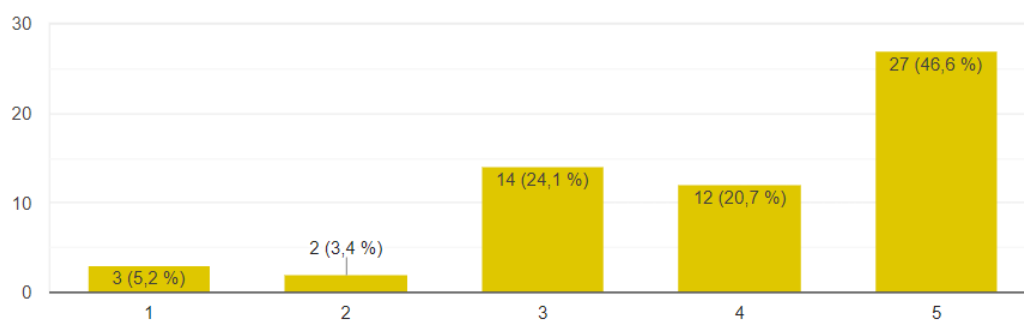

Iz grafikona 39. vidljivo je kako se 21 ispitanik (36,2%) niti slaže niti ne slaže s tim da djeca danas imaju premalo dodira sa slikovnicama/knjigama, dok se 14 ispitanika (24,1%) slaže s tim, kao i 10 ispitanika (17,2%) koji se potpuno slažu. 9 ispitanika (15,5%) je navelo kako se ne slažu s tim da djeca danas

imaju premalo dodira sa slikovnicama/knjigama, kao i 4 ispitanika (6,9%) koji se uopće ne slažu.

Grafikon 40. Odgovori odgojitelja na 7. tvrdnju „Djecu teško motiviram za čitanje slikovnica/knjiga.“

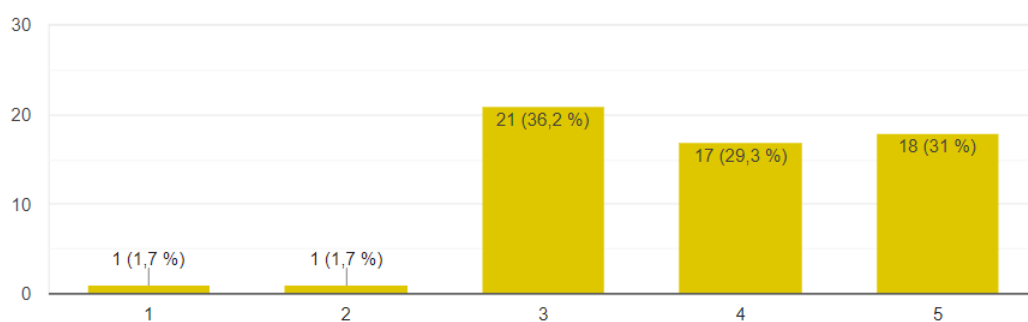
58 odgovora

Iz grafikona 40. vidljivo je kako se skoro polovica ispitanika, točnije njih 27 (46,6%) uopće ne slaže da djecu teško motiviraju za čitanje slikovnica/knjiga, kao i 12 ispitanika (20,7%) koji se također ne slažu s tim. 14 ispitanika (24,1%) je navelo da se niti slažu niti ne slažu s navedenom tvrdnjom, dok se 3 ispitanika (5,2%) potpuno slaže, a 2 ispitanika (3,4%) se također slažu.

Grafikon 41. Odgovori odgojitelja na 8. tvrdnju „Današnja djeca ne vole čitanje.“

58 odgovora

Iz grafikona 41. vidljivo je kako se najveći broj ispitanika, točnije njih 21 (36,2%) niti slažu niti ne slažu s tim da današnja djeca ne vole čitanje, dok su 18 ispitanika (31%) navela da se uopće ne slažu s tim, kao i 17 ispitanika (29,3%) koji se također ne slažu. 1 ispitanika (1,7%) je naveo kako se potpuno slaže s tim da današnja djeca ne vole čitanje, kao i 1 ispitanika (1,7%) koji se također slaže s tim.

6. RASPRAVA

U okviru diplomskog rada obrađena je tematika važnosti čitanja djeci od najranije dobi s naglaskom na stavove roditelja i odgojitelja. Roditelji i odgojitelji su osobe s kojima dijete provodi najviše vremena i oni imaju najveći utjecaj na poticanje djetetovog cjelovitog razvoja.

Anketa koja je ponuđena roditeljima pokazala je kakve čitalačke navike imaju roditelji kao čitači i kako potiču naviku čitanja kod svoje djece. Rezultati pokazuju da su majke te koje najčešće čitaju djeci (gotovo 90% njih) što možemo povezati sa spoznajom da dijete i majka najčešće ostvaruju čvršću emocionalnu vezu u prvim godinama djetetova života. Također, majke često koriste slikovnicu za umirivanje djetetove aktivnosti i kao ritual pred odlazak na spavanje (46,8%) što pridonosi ovako velikom postotku majki - čitača. U samom odrastanju, rutina je ono što djeci daje sigurnost i u njoj se osjećaju dobro, otvoreni su za učenje i za stvaranje dobrih navika. Sa samo nekoliko mjeseci starosti dojenče može gledati slike i slušati glas roditelja. Djeca nauče voljeti zvuk jezika prije nego uopće primijete postojanje tiskanih riječi na stranici. Čitanje knjiga djeci naglas potiče njihovu maštu i proširuje njihovo razumijevanje svijeta. Pomaže im razviti jezične vještine i vještine slušanja te ih priprema za razumijevanje pisane riječi. Kada ritam i melodija jezika postanu dio djetetova života, učenje čitanja bit će prirodno kao učenje hodanja i govora. Čitanje djeci može ih naučiti kako se nositi s teškim ili stresnim iskustvima i pruža priliku za razgovor o situacijama u stvarnom svijetu na načine primjerene njihovoj dobi. Kako se djeca razvijaju počinju zamišljati kako bi se osjećala u toj situaciji i to im pomaže da razviju empatiju. Čitanje uči djecu o svijetu oko sebe i pomaže im da modeliraju što se događa u različitim situacijama. Čitajući razne knjige, djeca mogu učiti o ljudima, mjestima i događajima izvan vlastitog iskustva i razviti vještine suočavanja s nečim novim. Čitanje također ima blagotvoran učinak na djetetovo mentalno zdravlje jer ono može istražiti svoje emocije i ranjivost promatrajući osjećaj ili situaciju iz daljine kroz priču u knjizi.

Odgojitelj je jednako važna odrasla osoba u životu djeteta koja ima značajan utjecaj na poticanje čitalačkih navika. Poznato je da se teži što većem obuhvatu djece ranim i predškolskim odgojem i obrazovanjem. Dijete koje je dio predškolskog sustava, u ustanovi provodi najčešće 10 sati dnevno. Usmjerenost planiranja odgojno - obrazovnog procesa je na djetetu i njegovoj dobrobiti, a proizlazi iz znanja i očekivanja odgojitelja te njegovih shvaćanja djeteta, djetinjstva, socijalizacije, odgoja i obrazovanja te je psihološki, pedagoški i didaktički utemeljeno. Iz rezultata ankete je vidljivo da u vrtiću dijete samo poseže za slikovnicom što možemo obrazložiti time što su djeci slikovnice dostupne, na niskim policama i osigurano je mjesto za čitanje, tzv. mirni kutak. Jednako tako, u dječjim vrtićima Dječjeg vrtića Pčelica nema ekrana (kompjuteri, televizori, tableti, mobiteli) i dječja pažnja i urođena znatiželja su preusmjereni na druge stvari u okolini pa tako i na slikovnice. Kod planiranja bilo koje aktivnosti pa tako i čitanja, važno je uvijek krenuti od područja interesa djeteta pa se bira sadržaj koji može zadržati njihovu pažnju, ali i potaknuti maštu. Iz rezultata ankete je vidljivo da su to životinje pa se biraju priče o životinjama i bajke. Uključivanjem u zabavne aktivnosti te pružanjem zabavnog i poticajnog materijala, djeca čitanje doživljavaju kao dio svakodnevnog života, a ne kao obvezu, što uvelike utječe na njihov cjelokupni razvoj. Oblikujući kulturu vrtića, odgojitelji se uključuju u različite projekte na temu poticanja čitanja ili ih provode u odgojnoj skupini nastojeći što više u sam proces uključiti roditelje i društvenu zajednicu.

Čak i nakon što djeca sama nauče čitati, i dalje je važno da roditelji zajedno s njima čitaju naglas. Čitajući priče koje su na razini njihovog interesa, ali izvan njihove razine čitanja, roditelji mogu proširiti razumijevanje mladih čitatelja i motivirati ih da poboljšaju svoje vještine. Redovito čitanje djetetu iz ljubavi osigurava vezu između roditelja i djeteta od najranijih dana i pomaže u izgradnji čvrstih obiteljskih veza. Čitanje djetetu jedan je od najvećih darova koje mu roditelji mogu dati.

Istraživanjem se također utvrdilo kako i roditelji (65%) i odgojitelji (66%) smatraju da čitanje utječe na razvoj govora kod djece te čitanje slikovnica/knjiga

smatraju važnim za razvoj djece. Također, utvrdilo se kako roditelji i odgojitelji u dovoljnoj mjeri koriste slikovnice/knjige u svom odgoju i radu te smatraju veoma važnim čitanje od najranije dobi djeci.

Započinjući put izgradnje cjeloživotne ljubavi prema čitanju iz užitka, roditelji daju svom djetetu priliku da bude najbolje što mogu biti: djeca koja čitaju iz užitka postižu bolje rezultate u nizu predmeta u školi, a to također pozitivno utječe na dječje blagostanje.

7. ZAKLJUČAK

U ovom istraživanju cilj je bio ispitati i utvrditi stavove roditelja i odgojitelja o važnosti čitanja djeci od najranije dobi. Istraživanje je provedeno na ukupnom uzorku od 158 roditelja te 58 odgojitelja. 91,1% roditelja su bili ženskog spola, dok su svi odgojitelji bili ženskog spola (100%).

Interpretacijom i analizom odgovora ispitanika, vidljivo je kako 70,9% roditelja i 65,5% odgojitelja smatraju kako čitanje kod djece potiče razvoj govora, čime je potvrđena prva postavljena hipoteza rada: *„Čitanje kod djece potiče razvoj govora“*. Kada se govori o korištenju slikovnica/knjiga u odgoju, 45,6% roditelja je navelo kako smatraju da u dovoljnoj mjeri koriste slikovnice/knjige, dok se njih 30,4% niti slaže niti ne slaže s tim, a 55,2% odgojitelja se slaže da koriste dovoljno čime je potvrđena i druga postavljena hipoteza: *„Roditelji i odgojitelji u svom radu s djecom koriste slikovnice/knjige u dovoljnoj mjeri“*.

Treća postavljena hipoteza glasi *„Roditelji i odgojitelji u radu s djetetom prilagođavaju tekst slikovnice njihovom razumijevanju.“* Analizom prikazanih odgovora vidljivo je kako 59,5% roditelja i 79,3% odgojitelja tekst priče prilagođavaju razumijevanju djeteta čime je potvrđena i treća postavljena hipoteza.

U usporedbi s rezultatima ankete o navikama čitanja u obitelji 2014. godine i rezultatima danas, zaključujemo da se navike roditelja prilično razlikuju. Dvije godine pandemije Covid-19 bolesti, koja je uzrokovala potpune promjene ritma življenja, pozitivno su utjecale na naviku čitanja pa su rezultati dobiveni ovim istraživanjem bitno bolji. Zaključujemo kako roditelji i odgojitelji smatraju vrlo važnim čitanje djeci od najranije dobi jer utječe na djetetov razvoj. Roditelji i odgojitelji posebnu pozornost posvećuju poticanju djece na čitanje čime je ujedno potvrđena i posljednja postavljena hipoteza: *„Roditelji i odgojitelji u svom radu potiču djecu na čitanje“*.

LITERATURA

- (1) Berk, L. E. (2015) Dječja razvojna psihologija, Zagreb: Naklada Slap
- (2) Centner, S. (2007) Kako zavoljeti knjigu i čitanje, Đakovo: Tempo d.o.o.
- (3) Čudina-Obradović, M. (2003) Igrom do čitanja: Igre i aktivnosti za razvijanje vještina čitanja, Zagreb: Školska knjiga
- (4) Čudina-Obradović, M. (2008) Čitanje prije škole: Priručnik za roditelje i odgojitelje, Zagreb: Školska knjiga
- (5) Krishnan, S., Johnson, M.H. (2014) A review of behavioural and brain development in the early years: the “toolkit” for later book-related skills, dostupno na: <https://www.booktrust.org.uk/globalassets/resources/research/krishnan--johnson-2014-full-report-a-review-of-behavioural-and-brain-development-in-the-early-years-the-toolkit-for-later-book-related-skills-.pdf>
- (6) Hameršak, M., Zima, D. (2015) Uvod u dječju književnost, Zagreb: Leykam international, d.o.o
- (7) Velički, V. (2013) Pričanje priča - stvaranje priča: Povratak izgubljenom govoru, Zagreb: Alfa.
- (8) Visinko, K. (2014) Čitanje, poučavanje i učenje, Zagreb: Školska knjiga.
- (9) Civardi, A. i sur. (2015) Čarobne svjetiljke: priče koje čitate svojem djetetu kako bi potaknuli mir, povjerenje i kreativnost, Zagreb: Planetopija.
- (10) Petrović-Sočo, B. (1997) Dijete, odgajatelj i slikovnica: akcijsko istraživanje, Zagreb: Alineja
- (11) Zalar, D. i sur. (2008) Slikovnica i dijete: Kritička i metodička bilježnica 1., Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga
- (12) Javor, R. (2009) Čitanje – obaveza ili užitek, Zagreb: Knjižnice grada Zagreba

(13) Nenadić-Bilan, D. (1999) Igra i čitanje u predškolskoj dobi, Zagreb: Knjižnice grada Zagreba

(14) Radonić, M., Stričević, I. (2009) Rođeni za čitanje: Promocija ranog glasnog čitanja djeci od najranije dobi. Paediatrica Croatica. Supplement, 53(1), 7-11.

(15) Ministarstvo kulture i medija (2020) 2021. godina proglašena Godinom čitanja u Hrvatskoj, dostupno na: <https://min-kulture.gov.hr/vijesti-8/2021-godina-proglasena-godinom-citanja-u-hrvatskoj/20395>

(16) Ministarstvo kulture i medija (2021) Programom Rođeni za čitanje - Godina čitanja nastavlja se i u 2022., dostupno na: <https://min-kulture.gov.hr/vijesti-8/programom-rodjeni-za-citanje-godina-citanja-nastavlja-se-i-u-2022/21694>

(17) Ministarstvo kulture i medija , preuzeta slika slikovnica odabranih za program, dostupno na: <https://min-kulture.gov.hr/vijesti-8/programom-rodjeni-za-citanje-godina-citanja-nastavlja-se-i-u-2022/21694>

PRILOZI

Prilog 1. Anketa za roditelje

Poštovani,

molim Vas da odvojite par minuta vremena i ispunite anketni upitnik koji je potreban u svrhu izrade diplomskog rada subspecijalističkog kliničkog sestrinstva. Anketa je anonimna te je namijenjena roditeljima djece predškolske dobi, a osmišljena je za potrebe istraživačkog rada. Pojedinačni odgovori neće se objavljivati.

Zahvaljujem na ispunjavanju anketnog upitnika, s poštovanjem,

Martina Mišetić Marković.

Spol ispitanika

- a) Žensko
- b) Muško

Dob ispitanika

- a) Do 25
- b) Od 26 do 35
- c) Od 36 do 45
- d) Od 46

Koji je vaš obrazovni status?

- a) Završena osnovna škola
- b) Završena srednja škola
- c) Završeno više obrazovanje
- d) Završeno visoko obrazovanje

Spol djeteta

- a) Muški
- b) Ženski

Dob djeteta

- a) 0-2
- b) 3-5
- c) 6 i više

Posjedujete li kućnu biblioteku?

- a) Da
- b) Ne

Ako posjedujete koliko knjiga/slikovnica ona sadrži?

- a) 0-10
- b) 10-30
- c) 30 i više

Jeste li Vi ili Vaše dijete učlanjeni u gradsku knjižnicu?

- a) Da
- b) Ne

Ako ste učlanjeni u gradsku knjižnicu, koliko često ju posjećujete?

- a) Uopće ju ne posjećujemo
- b) Posjećujemo ju jednom godišnje
- c) Posjećujemo ju jednom mjesečno
- d) Posjećujemo ju jednom tjedno
- e) Posjećujemo ju svakodnevno

Tko u Vašoj obitelji najčešće čita djetetu?(moguć višestruki odgovor)

- a) Majka
- b) Otac
- c) Baka
- d) Djed
- e) Sestra
- f) Brat
- g) Netko drugi

Koliko često djeci čitate slikovnicu (Vi ili neki drugi član obitelji)?

- a) Uopće ne čitam
- b) Čitamo jednom mjesečno
- c) Čitamo jednom tjedno
- d) Čitamo svakodnevno
- e) Čitamo više puta u danu

Koliko vremena dnevno provodite čitajući ili pričajući svome djetetu?

- a) Ne čitamo svaki dan
- b) 15 minuta ili manje
- c) 15-30 minuta
- d) 30-45 minuta
- e) 45 minuta i više

Pokazuje li vaše dijete interes za čitanjem?

- a) Da
- b) Ne

Na čiju inicijativu čitate djetetu?

- a) Na svoju inicijativu
- b) Na djetetovu inicijativu
- c) Podjednako iniciramo čitanje
- d) Moje dijete ne želi da mu čitam

Koje teme i slikovnice, po Vašem mišljenju, najviše zanimaju djecu?

Na koji način čitate s djecom slikovnicu (moguć višestruki odgovor)?

- a) Tijekom čitanja ne zastajem dok ne pročitam cijelu slikovnicu
- b) Tekst slikovnice prilagođavam razumijevanju djeteta
- c) Tijekom svog čitanja djeci ostavljam prostor za reakciju
- d) Tijekom čitanja glumim uloge u priči, uključujem i svoje dijete u uloge
- e) Tijekom čitanja koristim razne rekvizite (lutke, plišance i druge igračke)

Čitanje slikovnica/knjiga smatram važnim za dječji razvoj.

- a) Potpuno se slažem
- b) Slažem se
- c) Niti se slažem niti se ne slažem
- d) Ne slažem se
- e) Uopće se ne slažem

Čitanje slikovnica/knjiga djeci najmlađe dobi (0-3 godine) je besmisleno.

- a) Potpuno se slažem
- b) Slažem se
- c) Niti se slažem niti se ne slažem
- d) Ne slažem se
- e) Uopće se ne slažem

Čitanje kod djece potiče razvoj govora.

- a) Potpuno se slažem
- b) Slažem se
- c) Niti se slažem niti se ne slažem
- d) Ne slažem se
- e) Uopće se ne slažem

Smatram da dovoljno koristim slikovnice/knjige u svom odgoju.

- a) Potpuno se slažem
- b) Slažem se

- c) Niti se slažem niti se ne slažem
- d) Ne slažem se
- e) Uopće se ne slažem

Djeca danas imaju premalo dodira sa slikovnicama/knjigama.

- a) Potpuno se slažem
- b) Slažem se
- c) Niti se slažem niti se ne slažem
- d) Ne slažem se
- e) Uopće se ne slažem

Današnja djeca ne vole čitanje.

- a) Potpuno se slažem
- b) Slažem se
- c) Niti se slažem niti se ne slažem
- d) Ne slažem se
- e) Uopće se ne slažem

Prilog 2. Anketa za odgojitelje

Spol ispitanika

- c) Žensko
- d) Muško

Dob ispitanika

- e) Do 25
- f) Od 26 do 35
- g) Od 36 do 45
- h) Od 46

Koji je Vaš status?

- e) Odgojitelj do 5 godina staža
- f) Odgojitelj 6-10 godina staža
- g) Odgojitelj 11-15 godina staža
- h) Odgojitelj s više od 16 godina staža
- i) Odgojitelj mentor
- j) Odgojitelj savjetnik

Navedite skupinu u kojoj radite i/ili imate najviše iskustva:

- c) Jaslična skupina
- d) Mješovita skupina

Imate li kutić sa slikovnicama /knjigama u svojoj odgojnoj skupini?

- d) Da
- e) Ne

Ako da koliko knjiga/slikovnica ona sadrži?

- c) 0-10
- d) 10-30
- e) 30 i više

Koliko često djeci čitate slikovnice u odgojnoj skupini?

- f) Uopće ne čitam
- g) Čitamo jednom mjesečno
- h) Čitamo jednom tjedno
- i) Čitamo svakodnevno
- j) Čitamo više puta u danu

Koliko vremena dnevno provodite čitajući ili pričajući svome djetetu?

- f) Ne čitamo svaki dan
- g) 15 minuta ili manje
- h) 15-30 minuta
- i) 30-45 minuta
- j) 45 minuta i više

Pokazuju li djeca unutar Vaše skupine interes za čitanjem?

- c) Da
- d) Ne

Na čiju inicijativu čitate djeci unutar skupine?

- e) Na svoju inicijativu
- f) Na djetetovu inicijativu
- g) Podjednako iniciramo čitanje
- h) Moje dijete ne želi da mu čitam

Koliko često djeca sama posežu za slikovnicom?

- a) Često
- b) Ponekad
- c) Rijetko
- d) Gotovo nikada

Koje teme i slikovnice, po Vašem mišljenju, najviše zanimaju djecu?

Na koji način čitate s djecom slikovnicu (moguć višestruki odgovor)?

- f) Tijekom čitanja ne zastajem dok ne pročitam cijelu slikovnicu
- g) Tekst slikovnice prilagođavam razumijevanju djeteta
- h) Tijekom svog čitanja djeci ostavljam prostor za reakciju
- i) Tijekom čitanja glumim uloge u priči, uključujem i svoje dijete u uloge
- j) Tijekom čitanja koristim razne rekvizite (lutke, plišance i druge igračke)

Čitanje slikovnica/knjiga smatram važnim za dječji razvoj.

- f) Potpuno se slažem
- g) Slažem se
- h) Niti se slažem niti se ne slažem
- i) Ne slažem se
- j) Uopće se ne slažem

Čitanje slikovnica/knjiga djeci najmlađe dobi (0-3 godine) je besmisleno.

- f) Potpuno se slažem
- g) Slažem se
- h) Niti se slažem niti se ne slažem
- i) Ne slažem se
- j) Uopće se ne slažem

Čitanje kod djece potiče razvoj govora.

- f) Potpuno se slažem
- g) Slažem se
- h) Niti se slažem niti se ne slažem
- i) Ne slažem se
- j) Uopće se ne slažem

Smatram da dovoljno koristim slikovnice/knjige u svom odgoju.

- f) Potpuno se slažem
- g) Slažem se
- h) Niti se slažem niti se ne slažem
- i) Ne slažem se
- j) Uopće se ne slažem

Djeca danas imaju premalo dodira sa slikovnicama/knjigama.

- f) Potpuno se slažem
- g) Slažem se
- h) Niti se slažem niti se ne slažem
- i) Ne slažem se
- j) Uopće se ne slažem

Današnja djeca ne vole čitanje.

- f) Potpuno se slažem
- g) Slažem se
- h) Niti se slažem niti se ne slažem
- i) Ne slažem se
- j) Uopće se ne slažem